

ΜΑΚΕΔΟΝΟΠΟΥΛΟ

ΕΤΟΣ Δ.

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 9

ΕΚΔΟΣΗ "ΧΑΡΟΥΜΕΝΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ,"

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ
"ΕΛΕΓΚΑΝΣ",
ΑΓΚΟΠ ΚΙΟΥΤΣΟΥΚΙΑΝ
ΟΔΟΣ ΒΑΣ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 18
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΜΑΛΛΙΝΑ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ

ΒΑΜΒΑΚΕΡΑ

MAISON DE NOUVEAUTÉS
"ELEGANCE",
ΑΓΟΡ. ΚΥΤΣΟΥΚΙΑΝ
18 RUE VASS. CONSTANTINOU 18
SALONIQUE

SOIERIES

LAINAGES

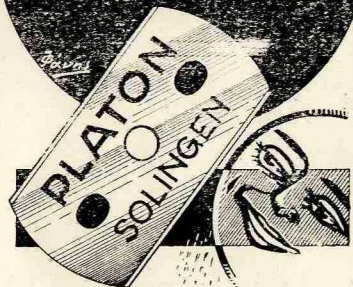
COTONNADES

ΕΥΡΑΦΑΚΙΑ

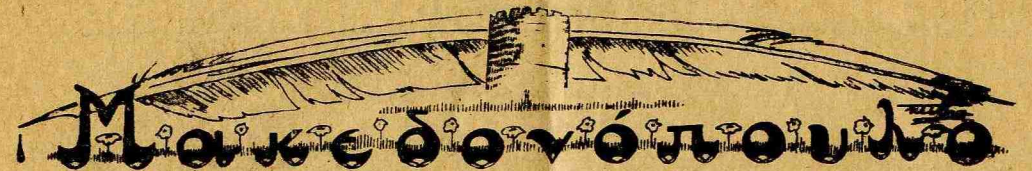
ΠΛΑΤΩΝ

ΣΟΛΙΓΓΕΝ Δ^{ΡΧ.} 2

Η
ΑΦΘΑΣΤΟΣ
ΠΟΙΟΤΗΣ

ΤΑΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑΣ ΣΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟ
ΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ
ΠΑΝΤΑΖΙΔΟΥ 10

ΕΤΟΣ Δ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1936

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 45

ΚΗΔΕΙΑ

Χτές ψόφησε ή ψψίνα πλάϊ στο τζάκι...
"Ερμη, δέν τή συντρέφει κανείς:
Ούτε δικός της ούτε συγγενής
Ούτε εφέντης ούτε αφεντικάκι!

* *

Ξένοιαστη πούχε αφήσει τ' όνομά της
Τού γιού της μοναχή κληρονομιά.
Καί ποντικομαστόρισσα καμιά
Δέ στάθηκεν άντάξια σιμά της.

* *

Καί σήμερα τήν πέρνουνε... Ποζάρει
Στῶν σκουπιδιών τó κάρo ξαπλωτή.
Γιά μοσχολίβανο πανιού λιβανωτοί,
Πού καίει σιμά στο κρύο της κουφάρι.

* *

Κι' ούτε λυγμός κανείς. Τό κουδουνάκι—
Καμπάνα λές— σημαίνει χαρωπά.
Κι' άντι για πένθιμο ψαλμό παπά,
'Ο σκουπιδάς λέει κάποιο τραγούδάκι.

1933

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΡΗΓΑΣ

ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΡΟ

Τὸ σήμαντρο τοῦ ρημοκκλησιοῦ χύνει ἀνάρια ἀνάρια τὶς ἑσπερινὲς θρη-
νωδιές του.

Πέφτουν ἀπ' ἀλαργινά. Κι' ἀπλώνουν ἓνα κλάμα τρικυμιαστό, ποῦ
ξεφυλλίζεται σὰ ρόδο πάνω στὸ βιβλικὸ νησί. Καὶ τὰ χλομιασμένα του
πέταλα συνάζει ὁ ἀγέρας γιὰ νὰ τὰ σκορπίση στὰ πόδια τῆς Ἑσπέρας, ποῦ
ματώβρευτη ἀργά σιγὰ διαβαίνει.

Ἡ ψυχὴ μου μουσκεύεται στὸν πόνο.

— «Εἶμαι ὁ ἐρημίτης ὁ ἀγλύκαντος!»

Ἀνέκδοτο 1934

ΕΡΜΕΣ ΨΥΧΕΣ

— «Κάποια ἄγρια τρικυμία πνίγει μου τὴ ψυχὴ!»

— «Ἐχω κ' ἐγὼ ἀποσπερνὰ βαρὺὰ καρδιά καὶ πάω στὸ ρημοκκλήσι.»
Ἔσουρα κατὰ τ' ἀκρογιάλι τὶ στὸν πόνο λαχτάρησα τὴ μοναξιά.

Κάθησα στὰ βότσαλα καὶ δόθηκα στὸ φῶς, ποῦ ἔλουσε κάποιες ἄγιες
στιγμὲς τὴν ψυχὴ μου.

Ἡ μέρα πέθαινε τραγικά. Καὶ τὸ σβήσιμό της ἄκουα νὰ θρηνᾶνε τὰ πέ-
λαγα—τὰ χρώματα.

Ἄπ' τὸ λιμάνι ὄλοένα ἀναδίδονταν κάποιες σφυριές νὰ πέφτουν στὰ
πλευρὰ κάποιου πλεούμενου.

— «Σκευρὸ χαλνᾶνε!»

Κ' εἰκονίστη στὴ φαντασία μου ὁ χαμὸς τοῦ ὄνειρου μας νὰ προβοδιέ-
ται στὴν αἰωνιότητα ἀπ' τὸ κλάμα, ποῦ σκορπούσανε ἀκόμα οἱ σφυριές!
Καὶ χλόμιαινε ἡ ψυχὴ μου.

Σὰ συναπαντηθήκαμε ἦταν ἀργό.

Δὲ μιλήσαμε.

Δώσαμε ἄθελα ὁ ἓνας τ' ἄλλουνοῦ τὸ χέρι.

Ἔρμες ψυχές!

Ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ μας ἀντίκρουσε τὸ κάποιο ξαλάφρωμα, ποῦ λαχτα-
ρίσανε οἱ ψυχές μας.

— Ἐσὺ στὴν πίστι γιὰ γὼ στὴ φύσι;

ΓΚΥΡΑΣ ΑΛΕΙΤΟΥΡΓΗΤΟΣ

ΕΝΑ ΤΑΞΕΙΔΙ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ταξίδευαν κι' οἱ τέσσερις μὲ τὸ σιδη-
ρόδρομο τρίτη θέση. Ὁ Πατέρας, ἡ Μητέ-
ρα, ὁ Χρόνης κι' ὁ Ἀλέκος, δυὸ ἀγοράκια
ἑφτά καὶ ἔντεκα χρονῶν. Εἶχανε κουρα-
στῆ ἀπὸ τὸ τράνταγμα ποῦ κρατοῦσε ἀπὸ
τὸ μεσημέρι. Τώρα ἡ νύχτα ἔπεφτε κι' ἔ-
κρυβε στὸ σκοτάδι καὶ τὰ τοπία, ποῦκα-
ναν τὰ παιδιὰ νὰ ξεχνοῦν τὴν κούραση,
μὲ τὸ ξετύλιγμά τους. Δὲν ἔβλεπαν πιά
τίποτα. Πρῶτος ὁ Χρόνης εἶπε μὲ βαρεία
καρδιά.

— Δὲ φαίνεται πιά τίποτα.

Καὶ μῆκαν μέσα. Ἡ Μαμμά κάτι συζη-
τοῦσε σιγανά μὲ τὸν πατέρα. Τὰ πρόσω-
πά τους ἦταν ἀγέλαστα. Μιά θλίψη βασι-
λευε μέσα σέκεινο τὸ διαμέρισμα μὲ τὰ
καθόλου ἀναπαυτικά καθίσματα. Τὸ τραῖ-
νο ἔτρεχε μὲ πάταγο στὶς πυρῶμένες γραμ-
μές, κι' ὁ Ἀλέκος λὲς σὰν φοβισμένος εἶ-
πε στὸ αὐτὶ σχεδὸν τῆς Μαμμάς του.

— Μαμμάκα νυστάζω.

Ὁ Πατέρας τᾶκουσε. Σηκώθηκε εὐθὺς
κι' ἄνοιξε τὴ μικρὴ βαλίτσα, ἐνῶ τὸ σῶμα
του τρίκλιζε ἀπ' τὸ δρόμο ποῦκοβε δαιμο-
νισμένο τὸ τραῖνο. Δίπλωσε προσεχτικά καὶ
μὲ κάποια θλίψη λὲς ποῦ δὲν ἄφινε ὅμως
νὰ φανῆ, μιά πετσέτα χοντρή καὶ τοῦκανε
προσκέφαλο δίπλα του. Ὑστερα τὸν πῆρε
στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν φίλησε. Ἦταν
ἓνα ὠμορφο ἀγοράκι μὲ μιά λινὴ κεντη-
μένη φορεσιά καὶ μένα γαλάζιο φιόγκο.
Ζάρωσε προσεχτικά καὶ σὲ λίγο, φάνηκε
πὼς κοιμήθηκε. Ὁ Πατέρας δὲν ἔβγαλε
ἀπὸ πάνω του τὸ χέρι του, λὲς κι' ἤθελε
νὰ τὸ προστατέψῃ ἀπ' τὰ φοβερὰ τραντάγ-
ματα. Ἦταν ἓνας ἀνθρώπος σαραντάρης μὲ
ἓνα πρόσωπο ἀνθρώπου ποῦχει πολὺ ὑπο-
φέρει. Καθῶς καθόνταν στὴ γωνιά, δὲν ξεχώ-
ριζες παρά τὸ λευκὸ κολλάρο του καὶ τὰ
γκρίζα μαλλιά του. Τὸ πρόσωπό του ἀνακα-
τευτόταν μὲ τὶς σκιές ποῦριχνε ἓνα θαμ-
πὸ ἠλεκτρικὸ λαμπιόνι ἀπὸ πάνω, καὶ ποῦ
κουνοῦσαν κι' αὐτὲς ἀενάως μὲ τὸ τρέξιμο
τοῦ τραίνου. Κάθε τόσο κάρφωνε τὰ μά-
τια του στὸ Χρόνη. Ἔνα μεσοτὸ παιδί μὲ
ἀγορίστικο μοῦτρο μελαχροινὸ κι' ἔξυπνα
μάτια. Ἄπ' τὰ χαρακτηριστικὰ του κατα-
λάβαινες ἓνα θερμόαιμο καὶ περήφανο παι-
δί. Καθόταν σιωπηλὸς—ἦταν ὁ μόνος ποῦ
μιλοῦσε λιγώτερο, σὴν βουβαμάρα τῶν
ἄλλων—καὶ κάθε τόσο κυττοῦσε μὲ λοξὸ
μάτι τὴ μητέρα του ποῦ καθόνταν δίπλα
του πλάι σὲ μπόγους καὶ κουτιά. Ὁρῆ
γυναίκα κοπιασμένη, φτωχὴ. Φαινόνταν
καλὰ. Κι' ὁ Χρόνης τῶβλεπε καλλίτερα.
Μεσ' τὸ μυαλό του, στριφογύριζαν χίλια
δυὸ πράγματα. Καὶ δὲν ἦταν ἡ πρώτη
φορὰ. Ἀπὸ μικρὸ παιδί εἶχε μπροστὰ του
αὐτὲς τὶς σκέψεις. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔνωσε

τὴ διαφορὰ τῶν ἀνθρώπων. Μικρὸ παιδί
ἦταν, ποῦ ἔρχισε νὰ κλείνειαι στὸν ἑαυτὸ
του καὶ νὰ γίνεται μυστήριο γιὰ τοὺς γο-
νεῖς του. Σιωπηλὸς, Σπανίως μιλοῦσε. Εἶ-
χανε μιά αὐλὴ στὸ σπίτι τους κι' ἓνα πη-
γάδι. Στὴν ἄκρη ἦτανε μιά γωνιά ποῦ ἦ-
τανε δική του. Ἀπὸ μικρὸς ἔπαιζε αὐτοῦ
ἔσκαφτε, φύτευε, κάρφωνε, ἔχιζε. Μάζευε
ζύλα μικρὰ καὶ μεγάλα, κι' ἔκανε δικὸ του
στρατό. Ἀληθινὸ στρατὸ μὲ ὄπλα, σπαθιά,
κανόνια, ἀξιοματικούς! Καὶ φώναζε καὶ
τὸν Ἀλέκο νὰ δῆ. Μόνον τὸν ἀδερφό του
δέχονταν στὴ «γωνιά του», κανέναν ἄλλο.
Καὶ κεῖ ποῦ ἔπαιζε χίλια πράγματα στρι-
φογύριζαν πάντα στὸ μυαλό του. Κι' ἔλε-
γε σιγὰ σιγὰ στὸν Ἀλέκο, γιὰ νὰ μὴν ἀ-
κούση καὶ τρίτος, μὲ μιά φωνὴ γεμάτη πε-
ποίθησι.

— Βλέπεις Ἀλέκο; αὐτὸς ὁ στρατὸς, θὰ
νικήσῃ αὐτόν... Ἐθῆμαι τότε ἀρχηγὸς του
καὶ θὰ μοῦ γεμίσει τὸ στήθος παράσημα ὁ
Βασιληᾶς! Κι' αὐτὰ ὄλα τὰ καράβια, θᾶ-
ναι δικὰ μου, καὶ μέσα σένα, τὸ καλλιτε-
ρο, θὰ βάλω τὴ Μαμμά νὰ τὴ γυρίζω σὺλον
τὸν κόσμο!

Ὁ μικρὸς γούρλωνε τὰ μάτια του ἀπὸ
τὴν ἐκπληξή του καὶ τοῦλεγε μὲ τὴ γλωσ-
σίτσα του.

— Τὰ πάλης καὶ μένα Χόνη;...

Ὁ Χρόνης γύριζε καὶ τῶβλετε καὶ ἡ
καρδιά του γέμιζε σφοδρὴ ἀγάπη γιὰ τὸν
μικρὸ του ἀδερφό. Γύριζε τὴν κεφαλὴ στὴν
αὐλὴ, καὶ σὰν ἔβλεπε, πὼς ἡ μητέρα τους
δὲν ἦτανε κοντὰ τους, τὸν ἀγκάλιαζε καὶ
τὸν ἔσφιγγε πολὺ, κι' μύτη του τὸν γαργα-
λοῦσε ἀπ' τὸ κλάμμα ποῦθελε νὰ ξεσπά-
σῃ. Γιατί ὁ Χρόνης καταλάβαινε πόσα
φεύτικα ὄνειρα ἔφτιαχνε μὲ τὸν ἀδερφό
του. Καὶ τοῦλεγε μὲ φωνὴ ἀλλιῶτικη καὶ
πολὺ σιγανή

— Ἄν σὲ πάρω; Μὰ θᾶναι καὶ δικὰ σου
τὰ καράβια Ἀλέκο! Σὺ θᾶσαι ἀξιοματικὸς,
ἡ Μαμμά θὰ κάθεται—νὰ ἔτσι, κι' ἔκανε
πὼς ξεπλῶνονταν—σὲ μιά πολυθρόνα ὄλο
καὶ δὲν θὰ τὴν ἀφίνομε νὰ κἀνὴ τίποτα.

Ἡ σκέψη του, γύριζε, γύριζε, στὴ Μητέρα
του σταματοῦσε κι' ὄλα τὰ σχέδια εἶχανε
σκοπὸ λὲς τὴ δικὴ της εὐτυχία.

Ὁ Ἀλέκος περιορίζονταν νὰ λὴ «ναί»,
ὄλο «ναί» καὶ τὰ ματάκια του ἀστραφταν.

— Ἐθᾶνωμὲ καὶ τὸν Μπαμπᾶ Ἀλέκο.
Θᾶναι σὰ βασιληᾶς, ὁ Μπαμπᾶς, καὶ κεί-
νους τοὺς κυρίους ποῦ τὸν κοροϊδεύουν μέ-
σα στὸ Γραφεῖο, γιατί εἶναι μπαλωμένο τὸ
παντελόνι του, θὰ τοὺς βάλουμε νὰ πλέ-
νουνε τὸ πάτωμα ἔ; καὶ γελοῦσε.

— Τι; ἔλεγε ὁ μικρὸς ποῦ ἔφτιαχνε ὄλο ψω-
μάκια μὲ τὴ λάσπη. Κι' ὁ Χρόνης πλησιάζον-
τάς τὸν τοῦλεγε πὶὸ σιγὰ ἀφοῦ γύριζε κα

κύτταζε τριγύρω μὴν τοὺς ἀκούει κανέναν.
—Εἴμαστε φτωχοὶ, ἀκούς Ἀλέκο; Ἐγὼ τὴ νύχτα δὲν κοιμᾶμαι κι' ἀκούω τὸν Μπαμπᾶ πού λέει στὴν Μαμμᾶ, πὼς εἴμαστε πολὺ φτωχοὶ. Θέλει νὰ μᾶς κάνει παπούτσια, ρούχα μὰ δὲν μπορεῖ λέει δὲν φτάνουν τὰ λεφτὰ

—Ἐγὼ εἶδα λετὰ στὸ συτάλι τοῦ Μπαμπᾶ... Εἶπε μιὰ μέρα ὁ μικρὸς.

Ὁ Χρόνης, σὰν νὰ μὴν τᾶκουσε ξακούθησε μὲ τὴν μονότονη σιγανὴ φωνή του, λές καὶ μιλοῦσε πιότερο στὸ ἑαυτὸ του.

—Βλέπεις τὴ Μαμμᾶ τὴ δική μας νὰ βγαίνει ὄξω σὰν τὴ Μαμμᾶ τοῦ Νίκου καὶ τοῦ Ντίνου; ὄχι... Εἶναι γιατί δὲν ἔχει φόρεμα. Ἐγὼ τὸ ξέρω! Πῆγα μιὰ μέρα, καὶ σκάλισα τὸ ντουλάπι, τίποτε δικό της δὲν ἔχει μέσα. Γι' αὐτὸ δὲ βγαίνει ὄξω. Μιὰ μέρα, πού πῆγα στὸ γραφεῖο γιὰ νὰ ζητήσω τοῦ Μπαμπᾶ δέκα δραχμὲς νάγοράσω βιβλίο εἶδα τοὺς ἄλλους γραμματικούς καὶ φοροῦσαν τὸ καπέλλο του καὶ τὸν κοροῖδευαν. Καὶ μόλις μὲ εἶδε ὁ Πατέρας ἔγινε κατακόκκινος καὶ γύρισε καὶ τοὺς κύτταξε μὲνα βλέμμα, σὰ νὰ τοὺς ἔλεγε:

«—Λυπηθῆτε με!» Ἀκούς Ἀλέκο; Αὐτὸ τὸλεγε ὁ Πατέρας!

Τότε ἐγὼ γύρισα καὶ τοὺς εἶδα καὶ τὰ δόντια μου ἐτρίξανε. Μέσα στὴν καρδιά μου, ἐνωσα μιὰ κακία μεγάλη καὶ δυνατή. Ἦθελα νὰ τοὺς σκοτώσω ὅλους, πέρα γιὰ πέρα! Κι' ἔφυγα. Κι' ἀπὸ τότε δὲν ξαναπῆγα ποτὲ στὸ Γραφεῖο τοῦ Μπαμπᾶ. Γι' αὐτὸ, ὅταν μεθαῦριο γίνω στρατηγὸς καὶ θάχουμε τόσα καράβια, θὰ φωνάξω αὐτοὺς ὅλους καὶ θὰ τοὺς πῶ:

—Εἴσατε κακοῦργοι! Πεδέψατε τὸν Πατέρα μου, τώρα ἡ ζωὴ σας κρέμεται στὸ σπαθί μου! Ἄλλα δὲ σὰς σκοτώσω! Γιὰ νὰ σὰς ἐκδικηθῶ καλλίτερα, θὰ σὰς ἔχω σκλάβους τοῦ Πατέρα μου, ὄχι δικούς μου, σὲ ὅλη του τὴ ζωή! —Ἐτοι θὰ τοὺς πῶ Ἀλέκο!

Κι' ἐνώσω ἔλεγε αὐτὰ ὁ Χρόνης, τὰ μάτια του πέρναν μιὰ ἄγρια γιγαλάδα τὰ χεῖλια του κι' οἱ γροθιές του σφίγγανε καὶ τὸ βλέμμα του καρφωνόνταν ἀπειλητικὸ στὸν Ἀλέκο καὶ τὸν ἔκανε νὰ φοβᾶται. Μέσα στὴν καρδιά του κόχλαξε τὸ μῖσος, ἡ ἐκδίκηση. Πάνω ἀπ' ὄλα ὅμως ὑπερτεροῦσε ἡ Ἀγάπη. Γι' αὐτὸ μόλις εἶδε τὸν Ἀλέκο ζαρωμένο, φοβισμένο, ἄλαλο μὲ τίς λάσπες ἀκόμα στὰ χέρια, σηκώθηκε ἀμέσως μὲ τὴν καρδιά δαγκαμένη ἀπὸ ἓνα ἀφανικὸ πόνου καὶ τὸν ἀγκάλιασε τρυφερά. Ἡ φωνὴ του ἦτανε τότε μαλακὴ-μαλακὴ.

—Κουτέ! μὴ φοβᾶσαι! ἐοὺ θάσαι ἀξιωματικός, ἐγὼ σάγαπῶ εἶσαι ἀδερφός μου.

Ὁλη κείνη ἡ ἄγρια ἔκφραση, στὸ πρόσωπο τοῦ Χρόνη εἶχε σβύσει καὶ μιὰ ἀπερρωπὴ τρυφεράδα ἀπλωνόνταν στὸ πρόσωπό του. Ἀκουμπισμένος στὸ ἄθωο κεφα-

λάκι τοῦ Ἀλέκο, ἦτανε ἔτοιμος νὰ κλάψῃ. Τὰ δάκρυα κρεμόνταν μέσα ἀπ' τὰ μαῦρα του βλέφαρα καὶ δὲν κατακυλοῦσαν γιὰ νὰ μὴ λυπήσουν λές τὸν Ἀλέκο.

Ἐτοι σὰν τότε, σὰν πάντα, καὶ τώρα χίλια πράγματα στριφογύριζαν στὸ μυαλό του, ἐνῶ εἶχε ἀκουμπήσει τὸ κεφάλι του στὸ ξύλο καὶ τὸ χτυποῦσε ρυθμικὰ τὸ τράνταγμα. Ἡ Μητέρα του ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ὥρα, τοῦπε μὲ φωνὴ πού ἦταν λές κοπιωμένη.

—Ακουμπήσε ἀπάνω μου παιδί μου.

Κι' ἐκεῖνος τότε σηγήρθε. Τὸ ἄγριο τοῦ πρόσωπο μαλάκωσε καὶ τὸ κεφάλι του ἔγειρε ἑλαφρὰ στὸν ὦμο τῆς Μητέρας πού ἦταν δικός του. Τώρα κουνιόνταν μαλακὰ, καὶ ἡ εὐχαρίστηση, ποῦνιωσε ἦτανε μεγάλη. Δὲ νύσταζε. Ἐτοι εἶχε μισοκλείσει τὰ βλέφαρα κι' ἔβλεπε τὰ σχέδιά του νὰ κάνουν κύκλους βιαστικούς στὸ βαγόνι καὶ νὰ τὸν ζαλίζουν.

Σὲ λίγο ἀκουσε τὸν Πατέρα του νὰ λέη στὴν Μητέρα του.

—Κοιμήθηκες Μάρθα;

Ἐκείνη δὲν ἀπάντησε. Τότε ὁ Μπαμπᾶς, ἔβγαλε ἓνα σκοῦρο μαντῆλι ἀπ' τὴν τσέπη του καὶ τύλιξε τὸ ἠλεκτρικὸ λαμπιόνι. Ἐτσι τὸ διαμέρισμα σκοτεινίωσε καὶ δὲν βαροῦσε κανενὸς πιά τὰ βλέφαρα τὸ φῶς. Ἐγειρε κι' ὁ Πατέρας. Ὁ Χρόνης ἦτανε βέβαιος πὼς μόνο ὁ Ἀλέκος κοιμόνταν. Οἱ ἄλλοι τρεῖς εἶχανε τὰ μάτια τους κλειστά καὶ βρίσκονταν καθέναν στὸν κόσμο του. Ἰδίως ὁ πατέρας ἦτανε πολὺ λυπημένος. Μισάνοιγε τὰ μάτια του ὁ Χρόνης καὶ τὸν ἔβλεπε. Τὸ πρόσωπό του ἦτανε σὰν νεκροῦ. Ὑστερα σὰν πέρασε λίγο, τὸν εἶδε καὶ σηκώθηκε μὲ τίς μύτες. Στάθηκε πρῶτα πάνω ἀπ' τὸν Ἀλέκο κι' ἔτσι στὰ σκοτεινὰ τὸν κυττοῦσε. Κάτι μουρμούρησε μὰ τόσο σιγὰ, πού ὁ Χρόνης δὲν τᾶκουσε. Ἐνωσε ὅμως τὴν καρδιά του νὰ τρέμῃ. Ὑστερα πῆγε κοντὰ στὸ Χρόνη. Τὸν κύτταξε σκυμένος σιωπηλὸς πολλὴν ὥρα. Ὑστερα ψιθύρισε σιγὰ:

—Παιδί μου, παιδί μου...

Τοῦ φάνηκε πὼς ὁ πατέρας του ἔκλαιγε. Ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ καὶ τοῦρθε νάγκαλιάση τὸν πατέρα του. Μὰ δὲν κουνήθηκε. Ὑστερα ἡ Μητέρα ἔβαλε ἓνα βαθὺ στεναγμὸ, πούκανε τὸν πατέρα νὰ πάη στὴ θέση του. Ὁ Χρόνης εἶχε ταραχθῆ, τὰ χίλια πράγματα χόρευαν μπρός του μὲ τὸ ρυθμὸ τῆς μηχανῆς τοῦ τραίνου, ποῦτρεχε ἀφοβα μέσα στὸ σκότος.

Ἐτρεχε, ἔτρεχε, ὡς νάφτανε στὸ χωριό. Καλλίτερα νὰ μὴν ἔφτανε ποτὲ, σκεφτόνταν ὁ Χρόνης. Αὐτὸ τὸ ταξίδι τὸν στενοχωροῦσε πολὺ. Γιατί νὰ γίνῃ; Γιατί νὰ πάρῃ ἄδεια ὁ πατέρας ἀπ' τὸ γραφεῖο; Δεκαπέντε μέρες μόνο, ἔλεγε... Κι' ἦτανε λίγες δεκαπέντε μέρες γιὰ νὰ φύσῃ ὁ Χρό-

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

1
Κάθε πρωὶ ξυπνῶ μὲ τὰ πουλιά
καὶ ξεκινῶ καὶ πάω νὰ φερουγίσω
καὶ πάω σὰν τὰ πουλιά πού ἀφίνουν πίσω,
πού ἀφίνουν ἀδειανή τους τὴ φωλιά.

2
Ἀπάνωθὲ μου ὁ οὐρανός,
γαλάσιος οὐρανός—τρολὸ μεθύσι,
ὀλόγουρα παντοῦ ἡ αἰώνια φύση,
καὶ κάτω ὁ λάκκος ὁ στερνός.

3
Ζευγάρι οἱ γλάροι πάνω ἀπ' τὸν ἀφρό,
σπαθίζου θάλασσοχάροι τὸ κῆμα
Ἦ νάτανε καὶ νάχες πάντα πρίμα,
βαρκοῦλα, πάντα πρίμα, τὸν καιρό!

4
Στοῦ λιμανιοῦ τὴν ἄκρη τὰ βαπόρια,
μαγνήτες τὰ βαπόρια πού θωρεῖς,
καὶ μέσα σὰ σαράκι ἀπὸ νωρίς,
ἡ στενοχώρια, ἡ μαύρη στενοχώρια.

5
Καλότυχα πουλιά πού φερουγαῖτε,
τῆς ξενητείας πουλιά κι' ἂν πᾶτ' ἐκεῖ
μακρὰ—δὲν ξέρω πού—...στὴν Ἀφρική,
Ἦ πάρετε με κι' ἐμένα ὅπου κι' ἂν πάτε.

6
Ἀπ' τὴ στεριά πού στέκει κι' ἀγναντεύει
κι' ὅσο πού φτάν' ἡ ἀχόρταγη ματιά,
—φουρτουνιασμέν' ἡ θάλασσα ἡ πλατεῖά—
σιγάλο τὸ μαντῆλι τῆς σαλεύει.

7
Τὴ νύχτα, κάθε νύχτ' ἀστρολουσμένη,
στά δίχτυα μαύρης πέφτει συλλογῆς,
πὼς μέσα σὰ κατάβαθα τίς γῆς,
ἀνάστερη μιὰ νύχτα σὲ προ-σμένει.

8
Σά, σὲ κλουβί, πουλί, πού τὸχουν κλείση
σεκλετισμένο μοιάζει κι' ἡ ψυχὴ,
τὴν ὥρα πού ἡ μονότονη βροχὴ
ἀπ' τὸ πρωὶ, δὲ λέει νὰ στοματήσῃ.

9
Τοῦ τοίχου τὸ ρολοῖ σὰ μοιρολόι,
στὴν κάμαρα πού μένεις μοναχός
—τέτοια ἡ ζωὴ; γυρίζει ἓνας τροχός—
κι' ἡ ἔγνωια τοῦ θανάτου σου σὲ τρώει.

10
Ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη πάνω ἡ συννεφιά
καὶ κάτω ἡ γῆ, φουγάμένη ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη,
Ἦ ἔλα, σὲ προσμένω οὐράνιο δάκρυ,
τρελὴ βροχὴ, νὰ σέχω συντροφιᾶ!

11
Ἦ μὴ θαρεῖς καὶ θάρβεις, μὴ θαρεῖς
τῆς εὐτυχίας, τὴ χίμαιρα ἐδῶ κάτω,
ὡς νάθ' ἡ μαύρη ὥρα τοῦ θανάτου
ἀργὰ μιὰ μέρα ἢ καὶ νωρίς.

1934

νης, τὴ «γωνιά» του καὶ νὰ πάη νὰ μείνῃ
στὸ σπίτι τοῦ θεῖου Παύλου στὸ χωριό;...

Τοὺς ἐκάλεσε ὁ θεῖος Παῦλος. Ἦτανε πλούσιος, εἶχε χωράφια, ἀμπέλια, ἐλαιοτριβεῖα, ἀποθήκες, ἐργάτες καὶ δουλεύανε στὴ γῆ σκυμμένοι ἀπ' τὸ πρωὶ τὸ χάραμα, ὡς τὴ νύχτα. Εἶχε ἀμάξια, ἄλογα, ἀγελάδες, πρόβατα, ὄρνιθῶνες. Εἶχε ἓνα ὠραῖο σπίτι κι' ἡ γυναῖκα του—πὼς τὴ μισοῦσε ὁ Χρόνης αὐτὴ τὴ θεῖα Νότα!—ντυνόνταν ὄλο μὲ μεταξωτὰ καὶ φοροῦσε χοντρές χρυσαφένιες ἀλυσίδες στὸ λαιμό. Τὴ θυμάται ἀπ' τὴν ἄλλη φορὰ. Ὁ Χρόνης ἦτανε ἐφτά χρονῶν ὅταν ξαναπῆγαν. Ὁ Ἀλέκος μαρὸ. Ἡ θεῖα Νότα φερνόνταν σὰ μιὰ μεγάλη κυρία, κι' ἡ Μαμμᾶ συμαζευόνταν στὸ πέρασμά της καὶ στὸ ὑπεροπτικὸ βλέμμα της. Αὐτὸ ἔφτασε γιὰ νὰ μισήσῃ τόσο τὴ θεῖα του ὁ Χρόνης. Θὰ μποροῦσε νὰ τῆς κάμῃ κακό! Ὑστερα στὸ σπικιό... Ὅλοι ξένοι. Ὁ θεῖος Παῦλος ἦτανε ἀδερφός τῆς Μαμμᾶς καὶ πλούτισε σιγὰ σιγὰ μὲ τὴν ἐξυπνάδα του, ὅπως ἔλεγε ἡ μαμμᾶ, πού ὄλο τὸν ἐπαινοῦσε. Ὁ Χρόνης οὐτ' αὐτὸν συμπαθοῦσε τὸν ἀκουσε μιὰ μέρα νὰ λέη τὸν πατέρα του «ψωριάρη». Δὲν θὰ τὸ ξεχάσῃ ποτὲ ὁ Χρόνης αὐτό. Καθόταν πάνω στ' ἄχρα καὶ ἔδενε ἓνα σπάγγο πάνω σ' ἓνα κλαδί γιὰ νὰ τὸ κάμῃ καμουτοῖκι. Ἐκεῖ πέρασε ὁ Μπαμπᾶς του ἀπὸ μακριὰ βαστώντας ἓνα βιβλίο καὶ τὸν Ἀλέκο. Μπρὸς του ἦτανε ὁ θεῖος Παῦλος καὶ δυὸ ἐργάτες. Καὶ τὴ στιγμή πού ἀνασηκώθηκε ὁ Χρόνης γιὰ νὰ φωνάξῃ στὸν Μπαμπᾶ του, ὁ θεῖος Παῦλος εἶπε βήχοντας, καὶ μὲ φωνὴ μπερδεμένη.

—Νὰ κι' ὁ γραμματίζούμενος ὁ ψωριάρης!—οἱ ἄλλοι γέλασαν χαιρέκακα.

Τότε ὁ Χρόνης, κρατήθηκε καὶ δὲ φώναξε. Χωρὶς νὰ θέλῃ ὅμως ἔσφιξε τὸ καμουτοῖκι καὶ τὰ δόντια του σφίξανε. Ἄς μποροῦσε νὰ τὸν χτυπήσῃ! Νά, γι' αὐτὸ τὸν μαχόνταν. Τὸν μισοῦσε! Καὶ πολλές φορές πῆγαινε καὶ τοῦκανε κακό. Μιὰ μέρα, εἶχε ξεχάσῃ μιὰ κίτρινη πίππα πάνω στὸ πηγάδι. Ὁ Χρόνης τὴν ἔπιασε στὰ χέρια, κι' ἀφοῦ εἶδε πόσο ὠραία ἦτανε, τὴν πέταξε μέσα στὸ νερό! Ὑστερα ἔσκυψε, δὲν φαινόνταν τίποτα, Πόση χαρὰ ἐνώσε τότε ὁ Χρόνης! Καὶ ὕστερα τὴ ζήτηγε παντοῦ ὁ θεῖος Παῦλος καὶ δὲν τὴν εἶδρε... Τὴ χαρὰ ποῦνιωσε ὅταν τὸν εἶδε νὰ ψάχνῃ φουρκισμένος νὰ βρῇ τὴν πίππα του! Τοῦρθε νὰ τοῦ πῇ καὶ κείνος:

—Ψωριάρης δὲν εἶναι ὁ Μπαμπᾶς μου εἶναι καλλίτερος ἀπὸ σένα;

Ὑστερα ὁ θεῖος Παῦλος εἶχε ἓνα παιδί τὸν Ἀλέκο.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ *

Δέν ξέρω και καλά καλά τι είχατε: κρουλόγημα, γρίπη; Ἡ Μαγδαληνή τὰ παρασταίνει γιὰ τιποτένια. Μόνο μιὰ βραχνάδα, εἶπε. Μὰ πὼς κρατάει τότε μῆνα ὀλόκληρο ἢ ἀρρώστια σας; Μπορούσατε νὰ μοῦ γράψετε κ' ἔσεϊς μιὰ κάρτα, μὲ μολύβι, στὸ κάτω κάτω, νὰ ξέρω κ' ἐγὼ τὶ γινόσαστε. Θὰ περιμένω νὰ μοῦ γράψετε γιὰ νὰ συχάσω. Ἐχω γίνει κ' ἐγὼ τὴν τὴν στενάχωρη σὰν κ' ἔσας.

Στὴν ἀρρώστια σας εἶχατε καὶ ὑπηρεσία στὴ διάθεσή σας, αἶ; Ἔτσι ἔμαθα. Ἡ νοικοκυρὰ γινότανε γιὰ σὰς θυσιά κ' ἐκείνη πὺν δὲν ξεκολλοῦσε ἀπ' τὸ προσκεφάλι σας, ἦτανε ἡ κόρη της. Αὐτὸ θὰ πει νὰ εἴσατε τυχερός! Παπούτσια σὰς τυχαίνουνε στὴ λοταρία, στὴν ἀρρώστια σας βρῖσκεται μιὰ τόσο χαριτωμένη ὑπηρεσία στὸ προσκεφάλι σας. Ἐγὼ σὰς συμβουλεύω, ὅλη τὴ ζωὴ σας νὰ τὴν περάσετε ἀρρωστος! Γιὰ σκεφθεῖτε: μόλις γίνετε καλά θὰ πετάξει τὸ πουλάκι...

Θὰ περιμένω νέα σας, εὐχάριστα, βέβαια, τώρα στὴν ἀρρώστια σας. Ἄν παραπονήσατε καὶ πάλι, θὰ εἴσατε γκρινιαρῆς, δίχως ἄλλο. Γράψτε μου καὶ γιὰ τὴ Μαγδαληνή πὼς σὰς φάνηκε. Ἄμ' ὁ Καλιάνης; Δὲ μπορῶ νὰ τὸν χωνέψω καθόλου αὐτὸ τὸ χριστιανό. Ἔτσι, ἂν δὲν ἦτανε ἡ Μαγδαληνή, οὔτε στὸ γάμο δὲ θὰ πήγαινα. Μὰ τί ὕφος εἶναι αὐτὸ πὺν παίρνει; Σὰν πρίγκηπας! Ψυχὴ μου! Σκεφτόμουννα ὦρα πολλή, ἂν πρέπει νὰ τοῦ δόσω τὸ χέρι κ' ὅταν τοῦ τῶδινα μιὰ ἀνατριχίλα περάσα ὄλο μου τὸ κορμί. Πὼς θὰ ζήσει ἡ Μαγδαληνή μ' αὐτόνε τὸν ἄνθρωπο; Ἐκλαιγε ὅμως, ὅταν ἔφευγε καὶ τὰ κατάφερε νὰ δακρύσω κ' ἐγὼ. Καὶ τὶ ἀγκαλιάσματα, φιλιὰ οἱ δυὸ μας! Σὰ νὰ φευγε γιὰ πάντα. Ποτέ δὲν περιμένα ν' ἀγαπιόμαστε τόσο!

Εἰλικρινὴς φίλη
Τασούλα Κ.

* Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο

21 Ὁκτωβρίου

Ἀγαπητὴ μου Τασούλα

Ἐχετε δίκιο, πὺν παραπονήσατε, παραπονήσατε. Βέβαια, ἢ ἀρρώστια μου δὲν ἦτανε παιῖς γέλασε, μὰ δυὸ λόγια νὰ σὰς γράψω μποροῦσα. Ἡ Μαγδαληνή εἶχε ἔρθει στὴν ἀρχή, πὺν δὲν ἤξερα καὶ γὼ ἀκόμα τι εἶχα. Ὅταν ὅμως εἶδα, πὼς κρατοῦσε ὁ πυρετός, εἶπα τῆς σπιτονοικοκυρᾶς κ' ἔστειλε γιὰ γιαντὸ. Μοῦ βρῆκε, πὼς εἶχα πνευμονία, μὰ ὄχι βαρεῖα—μιὰ ἐλαφροῦτσικα πνευμονία. Βέβαια μιὰ τέτιαν ἀρρώστια ἔπρεπε νάχω, γιὰ τὴν δὲν μποροῦσα νὰ μιλήσω καλά. Εἶχε φράξει ὁ λαιμός μου ἀπὸ τὰ φλέματα καὶ νὰ πνιγῶ κόντευα ἀπὸ δαῦτα. Ὅμως νὰ γράψω μποροῦσα. Καὶ γιὰ νὰ καταλάβετε, πὼς μποροῦσα, σὰς εἶχα γράψει πολλὲς φορὲς. Τὴ μέρα πὺν σηκώθηκα, ἤμουννα ἔτοιμος νὰ σὰς γράψω, σκίζοντας ὅλ' αὐτὰ τὰ χαρτάκια, πούτανε πρόχειρα, γεμάτα ἀνοησίες. Μὰ τὸ βράδι ἦρθε τὸ δικό σας κ' ἔτσι τώρα ἀπαντῶ σ' ἐκεῖνο.

Τὶ χαρὰ μοῦ χαρίσατε μ' ἐκεῖνο τὸ βιβλίό σας, πὺν μοῦφερε ἡ Μαγδαληνή! Ἄπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος τὸ διάβασα μονορούφι, χωρὶς σὰ σταθῶ καθόλου. Ἦτανε στὴν ὦρα του σταλιμένο, τώρα μὲ τὴν ἀρρώστια μου. Ἡ Μαγδαληνή μοῦ εἶπε, πὼς ἔχετε μιὰν ὀλόκληρη βιβλιοθήκη ἀπὸ τέτια βιβλία. Βιβλία καλοδεμένα, καινούργια—δικά σας—ἢ παλιὰ τοῦ πατέρα σας. Ἐδῶ δὲν ἔχω ἄλλα ἀπὸ τὰ βιβλία, πὺν χρειάζομαι γιὰ νὰ σπουδάσω καὶ δύο τρία τοῦ γυμνασίου πὺν κράτησα. Τὸ δικό σας τὸ βιβλίό εἶναι τὸ πρῶτο καὶ τὸ μόνο πὺν ἔχω. Ὅταν τὸ διάβαζα καὶ θυμόμουννα τὰ λόγια τῆς Μαγδαληνῆς, σχεδιάζα, μόλις γίνω καλά, ν' ἀγοράσω μερικὰ τέτια βιβλία καλοδεμένα. Θὰ τὰ διαβάσω καὶ θ' ἀρχίσω νὰ κάνω κ' ἐγὼ βιβλιοθήκη. Νιόθεις μιὰν εὐχαρίστηση, ὅταν ἔχεις κ' ἐσὺ βιβλία δικά σου.

Τὶ σὰς εἶπε ἡ Μαγδαληνή γιὰ τὴν

ὑπηρεσία μου κ' ἀρχίσατε ἀμέσως ἀμέσως τὴν κοροϊδία; Μακάρι νάτανε τόσο καλοπερασμένη ἢ ἀρρώστια μου, ὅσο τὴ βλέπετε. Τότε θάθελα κ' ἐγὼ δυὸ φορὲς νὰ περνοῦσα τὴ ζωὴ μου ἀρρωστος. Εἶναι κανέναν χουζουρεμένος στὸ κρεββάτι του, δίχως νὰ τὸν νοιάζει γιὰ ρούχα καὶ γιὰ παπούτσια, γιὰ χεῖμώνα καὶ γιὰ καλοκαίρι. Μὰ τέτιαν ἀρρώστια πὺν πέρασα ἐγὼ κ' ἀπὸ μοναχός μου! Ὅλο κνημὸς καὶ καρδιοχτύπια.

Ἀρρώστησα καὶ δὲν εἶχα στὴν τσέπη μου, παρὰ μόνο τρία κατοστάρικα. Ἐνα πῆρε ὁ γιαντὸς κ' ἄλλο ἔνα πῆρε στὰ φάρμακα. Κι' εἶχα μείνει μ' ἔνα κατοστάρικο. Κι' ὁ μῆνας εἶχε ἀκόμα εἴκοσι. Πὶ νάκανα μ' ἐκεῖνο; Δέκα μέρες κ' ἀπάνω ἔπρεπε νὰ περάσω. Φώναξα λοιπὸν τὴ νοικοκυρὰ μου καὶ παρακαλετὰ τῆς εἶπα νὰ τὸ πάρει καὶ νὰ πληρόνει τὸ γάλα μου ἀπ' αὐτὸ. Ὅταν τελειώσει ὁ μῆνας, θὰ εἰδοποιήσω στὸ μαγαζι. Τότε θὰ μοῦ στείλουνε τὸ μισθὸ μου καὶ θὰν τῆς δόσω κ' ἄλλα λεφτὰ. Αὐτὴ τὴ στιγμή ὄλο κ' ὄλο αὐτὸ μοῦ βρῖσκεται μὲς τὴν τσέπη. Τίποτ' ἄλλο δὲν εἶχα κουράγιο νὰ τῆς πῶ. Μόνο μ' ἔνα κατοστάρικο γάλα θὰ περνοῦσα τόσες μέρες; Μπουκιά δὲ θάβαζα στὸ στόμα μου; Μιλιά ὅμως! Γιὰ τὴν χρωστοῦσα τὸ νοῖκι πούτρεχε. Κι' ἐκεῖνη τὸ πῆρε καὶ δὲν εἶπε τίποτα. Μόνο «καλὰ».

Ἦμουννα ἀποφασισμένος νὰ πίνω πιά μόνο γάλα, ὅσο μπορῶ, ἴσαμε νὰ σοθεῖ τὸ κατοστάρικο. Ἔτσι πέρασα τὴν πρώτη μέρα καὶ τὸ μεσημέρι τῆς ἄλλης. Τὸ βράδι ἦρθε ἡ νοικοκυρὰ καὶ μὲ ρώτησε ἂν πεινάω. Καταντράπηκα τότε. Γιὰ νὰ μὲ ρωτήσει πὰ νὰ πει, πὼς ξέρει, πὼς δὲν τρώω.

— Ἦπια τὸ γάλα μου, λέω καὶ πασκίζω νὰ μὴ δεῖξω, πὼς σάστισα.

— Καλὰ, μόνο γάλα; Ξαφνιαζεταί τάχα.

— Μόνο γάλα, λέω ξερά ξερά.

— Μὰ δὲν κάνει παιδί μου. Θὰ πεθάνετε τῆς πείνας! μοῦ ἀπαντᾷ.

Καὶ πῆγε καὶ μοῦφερε ἔνα πιάτο πι-

λάφι. Ἐγὼ ἔκανα, πὼς δὲν τὸ θέλω, πὼς θὰ μοῦ φέρει βίρος, πὼς χόρτασα μὲ τὸ γάλα. Ὅμως ἐκείνη ἐπέμενε.

— Φάτο μὲ τὸ ζόρι! μοῦλεγε. Δὲν κάνει νάχετε πυρετὸ καὶ νὰ κάνετε τόση δίαιτα.

Τῶφραγα πιά καὶ δὲ μίλησα. Αὐτὸ κράτησε μερικὲς μέρες. Μοῦφερε τὸ γάλα μου, μοῦφερε κ' ἀπὸ νὰ πιάτο φαί μεσημέρι βράδι. Ἀργότερα—τὶ τῆς ἦρθε!—σκέφτηκε νὰ μὲ περιποιηθεῖ καλύτερα. Κι' ἀρχισε νὰ μοῦ κάνει ριζόγαλο ἢ κρέμα κάθε μεσημέρι. Ἐγὼ, σὰν τῶδα, τὰ χρειάστηκα. Βάλθηκε μὲ τὰ τέσσερα νὰ μοῦ σοσει τὸ κατοστάρικο, σκέφτομαι. Ὅ σάτανὰς μῆκε σ' αὐτὴ τὴν χριστιανὴ καὶ τὴν σπρώχνει νὰ κάνει καλοσύνες; Μ' ὅλη μου τὴν πείναῖφρα μισοφαγομένα τὰ πιάτα γιὰ νὰ δεῖξω, πὼς δὲν πεινάω, πὼς ἄδικα κάνει αὐτὰ τὰ ριζόγαλα. Τῆς τόπα μὸλα μιὰ φορὰ, μὰ ἐκείνη τὸ δικὸ της! Περιμένα πιά, πὼς ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή θὰ σοσότνε τὸ κατοστάρικο. Κι' ὁ μῆνας εἶχε μερικὲς μέρες ἀκόμα γιὰ νὰ τελειώσει. Θὰ μοῦ στείλουν ὅμως κ' ἀπ' τὸ μαγαζι ἀμέσως μισθὸ;

Πέρασα δυὸ τρεῖς μέρες μ' ἀγωνία. Τὸ τέταρτο πρωτὶ, πὺν μοῦφερε τὸ γάλα μου ἢ νοικοκυρὰ, μαινοβγήκε ἀσυνήθιστα. Τέλος γυρίζει ἀποφασιστικὰ καὶ μοῦ λέει:

— Τὸ κατοστάρικο τέλειωσε! (καὶ χαμογέλασε...) Μάλιστα πῆρα καὶ λίγα γάλατα βερσε. Ὅμως ὁ γαλατᾶς δὲ μοῦ κάνει ἄλλη πίστοση γιὰ τὸν χρωστάω πολλὰ. Ἐχω τώρα καὶ τὰ δωμάτια ξενοίκιαστα...

Δὲ μοῦπε τίποτ' ἄλλο. Εἶχε δίκιο κ' ἐγὼ κοκίμισα ἀπὸ ντροπὴ καὶ δὲν ἤξερα τί νὰ πῶ. Σὲ λίγο τῆς λέω νὰ πει τοῦ γαλατᾶ νὰ κάνει σὲ μένα δυὸ μέρες πίστοση. Μονάχα δύο μέρες, ὡς πὺν νὰ πάρω τὸ μισθὸ μου ἀπ' τὸ μαγαζι. Ἄλλως αὐτὴ τὴν στιγμή δὲν εἶχα οὔτε τάληρο.

— Νὰ δοῦμε τί θὰ πεῖ! λέει.

Εὐτυχῶς, ὁ γαλατᾶς εἶπε ναί. Πέρασαν ἀκόμη μερικὲς μέρες καὶ πῆγε τρεῖς

ὁ Ὀχτώβρης. Τὸ μισθὸ μου ἀκόμη δὲν τὸν ἔστειλαν ἀπ' τὸ μαγαζι. Ὁ γαλατᾶς γκρίνιαζε κι' ἡ νοικοκυρὰ μὲ ρωτοῦσε γελαστὰ μὲ τὸ μάτι «ἀκόμα»; Ἐγὼ δι-ἀβάξα τὰ βιβλία μου ἀπὸ τὸ πρωτὶ ἴσαμε τὸ βράδι κι' οὔτε σήκωνα κεφάλι γιὰ νὰ μὴ θυμηθῶ, πὼς δὲν ἔχω λεφτά. Ὁμως καμιά φορὰ κουραζόμουνα καὶ τότε ὄλο ἡ ἴδια σκέψη σφύριζε μὲς τὸ μυαλό μου: Λεφτά!—Καὶ πάλι:—Λεφτά!... Τότε τινάζομουνα σὰν πνιγμένος, πού θέλει νὰ πάρει ἀνάσα.

Μιά φορὰ στεκότανε ἡ Κατερινούλα (τῆς σπιτονοικοκυρᾶς ἡ κόρη) καὶ τρόμαξε.

—Τι ἔχετε; τί πάθατε; ρώτησε.

Κοκίνισα καὶ δὲν ἤξερα τί νὰ πῶ.

Οἱ νύχτες ἦτανε φορικῆς μὲ κείνο τὸν ἐφιάλτη. Πολλὲς φορὲς σηκόθηκα νὰ σεργιανίσω μισόγυμνος μ' ὄλο τὸ κρῦο. Μὰ φοβήθηκα μὴν ἀκούσουνε τὰ βήματα μου ἀπὸ κάτω. Ὅσο γιὰ τὰ λόγια τοῦ γιατροῦ (ζεστά καὶ ζεστασιὰ) οὔτε τὰ λογάριαζα. Δὲ μποροῦσα νὰ ὑποφέρω. Τασούλα μου, νὰ κόβει ἀπ' τὸ φαί της ἡ νοικοκυρὰ γιὰ νὰ μοῦ δίνει, νὰ μὲ φροντίζει σὰ παιδί της κι' ἐγὼ νὰ τὰ δέχομαι ὄλ' αὐτὰ ξένιαστος, σὰν κάτι φυσικὸ! Εἶχε κι' ὄλα τὰ δωμάτια ξενοίκιαστα. Μόνο τὸ δικό μου κι' ἄλλο ἓνα ἦτανε νοικιασμένο. Μὰ κι' ἐκεῖ καθόντουσαν κακοπληροτῆς. Μήπως εἶναι καὶ πλούσια; Ἀπ' αὐτὰ τὰ λεφτουδάκια ζεῖ.

Αὐτὰ ὅμως δὲν εἶναι τίποτα μπροστὰ σὲ κάτι πού μοῦτυχε καὶ μὲ λύπησε καὶ μὲ ντροπίασε. Μάτια δὲν εἶχα νὰ δῶ ἄνθρωπο μέρες πολλῆς. Τῆ δευτέρῃ μέρᾳ πού πῆγε σχολιὸ ἡ Κατερινούλα, γύρισε πίσω κι' ἔβαλε τὰ κλάματα. Ἐνα κλάμα ὄρες. Ρώτησα τὴ νοικοκυρὰ τί ἔχει, μὰ μοῦ εἶπε, πὼς δὲν εἶναι τίποτα—παιδιάτικα πράματα. Τὸ μεσημέρι ἦρθονε καὶ τῆ ζητήσανε κάποιες συμμαθήτριές της, μὰ πρόφτασε καὶ κρύφτηκε στὴν κάμαρά μου. Ὅταν περνοῦσανε φεύγοντας κάτω ἀπ' τὸ παράθυρό μου, μιλοῦσανε γι' αὐτὴν καὶ στριγγιλίζανε μὲ δυνατὰ γέλια. Ἡ καημένη ἡ Κατερινούλα στεκότανε ὄλη αὐτὴ τὴν ὥρα σοῦζα

στὸ παράθυρο, σὰ νὰ μαρμάρωσε. Κι' ἔτσι καθὼς στεκότανε τῆς ἦρθε ἓνα ἀφυλλητό! Ἐκλαιγε πάλι... Τῆ φωνάζω, τὴν παρακαλῶ, μὰ δὲ μοῦ μιλάει. Κάθεται ἐκεῖ ὡς πού νὰ σωπάσει κι' ὕστερα τρέχει νὰ φύγει, χάνεται. Τ' ἀπόγεμα ἦρθε πάλι. Κάθησε καὶ διάβασε κοντὰ στὸ παράθυρο. Δὲν εἶπαμε μεταξὺ μας οὔτε μιὰ λέξη. Δὲ μοῦ πῆγαινε νὰν τῆ ρωτήσω, ἀφοῦ δὲν ἠθελε νὰ μοῦ πεῖ μόνη της. Βράδιασε, ἀνάψανε τὰ φῶτα καὶ θάφενυγε. Κλείνει τὸ βιβλίο της, σηκώνεται, πάει ὡς τὴν πόρτα καὶ τῆ μισανοίγει.—Καληνύχτα, λέει. Ὑστερα κλείνει τὴν πόρτα καὶ ξαναγυρίζει μέσα.

—Κύριε Μανώλη, μοῦ λέει, ξέρετε γιὰ τί ἐκλαιγα;

Ἡ φωνούλα της ἔτρεμε ἐλαφρὰ. Τὴν εἶχε διώξει ὁ γυμνασιάρχης, μοῦ εἶπε. Πῆγε σχολιὸ, γιὰ τί εἶχανε ἀρχίσει τὰ μαθήματα, ὅμως δὲν εἶχε γραφτεῖ. Κι' ἡ μητέρα της εἶχε πεῖ ψέματα, πὼς τὴν εἶχε γράψει, γιὰ τί καθεμέρα παραπονιότανε κι' ἔβαζε τὰ κλάματα. Γι' αὐτὸ γελᾶστηκε καὶ πῆγε. Δὲν ἔσπαζε καλύτερα τὸ πόδι της; Δὲ θάπαινε ὄλη αὐτὴ τὴ ντροπὴ μπροστὰ σὲ τόσες μαθήτριες, πού γαχανίζανε καὶ σκουρντιόντουσαν. Καὶ μόνο αὐτὸ; Νόμιζαν, φαίνεται, πὼς δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ κοροϊδία πού τῆς ἔκαναν στὸ σχολιὸ καὶ ἦρθαν νὰ τὴν κοροϊδέψουνε καὶ στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ ἐκλαιγε. Κι' αὔριο κλείνει ὁ κατάλογος, κι' ἂν δὲ γραφτεῖ, δὲ θὰ πάει φέτο σχολιὸ. Ὅμως ἡ μητέρα της δὲν ξέροι, πὼς κλείνει ὁ κατάλογος κι' εἶναι ἡ νχη. Φοβᾶται νὰ τῆς τὸ πεῖ, γιὰ τί θὰ ζητήσῃ λεφτὰ ἀπὸ μένα. Κι' ἂν δὲν ἔχω τότε—τί θὰ γίνει; Τότε μπορεῖ νὰ μὲ βγάλει ἔξω! Πὼς νὰν τὸ πεῖ λοιπόν; Κι' ἂν δὲν φανερόσει, πὼς θὰ ξέροι ἡ μητέρα της, πὼς κλείνει ὁ κατάλογος καὶ θὰ μείνει ἀπέξω;

Δάκρυσε πάλι καθὼς μοῦ τᾶλεγε κι' ἐγὼ μ' ἀνοιχτὸ στόμα εἶχα μείνει. Μιά ξένη γυναίκα νοιαζότανε γιὰ μένα, ἓνα ξένο κορίτσι, τ' ἄμοιρο, γιὰ κατῆρι μου ἔπαθε τόσες ντροπῆς, τόσα κακὰ κι' ἐγὼ χονζούρευα ἡσυχος στὸ κρεβάτι μου. Πῆρα μιὰ ντροπὴ! Πὼς στεκόμουνα, Θέ μου, πλάι σ' αὐτὸ τὸ κορίτσι καὶ δὲν ἄ-

νοια τὴν πόρτα νὰ χαθῶ ἀπ' τὰ μάτια τοῦ κόσμου;

—Κατερινούλα, τῆς εἶπα. Ἐγὼ ὁ χαζὸς φταίω γιὰ ὄλα αὐτὰ, μόνο ἐγὼ. Μὰ συχώρα με! Κι' ἐγὼ ἄρρωστος κι' ἀνήμπορος εἶμαι τῶρα. Γι' αὐτὸ κι' ἀπόχασα τὸ λογικὸ μου. Κοιμήσου ὅμως ἀπόψε ἡσυχὰ κι' ἐγὼ θὰ φροντίσω αὔριο νὰ δώσω ἓνα νοίκι πού χρωστάω νὰ γραφτεῖς, πρὶν κλείσει ὁ κατάλογος.

Ἡ Κατερινούλα χαμογέλασε φχαριστημένη. Λάμπανε τὰ μάτια της. Εἶχινε ἔρθει ἔτσι καλὰ ὄλα!

—Ὅμως, τῆς λέω, τί λόγος νὰ φοβᾶσαι τὴ μητέρα σου! Μπορεῖ νὰ κάνει τέτοιο κακό; ἢ χριστιανὴ; Ἐκείνη μὲ ταΐζει, μὲ ποτίζει, μὲ νταντεῦει κι' ἐγὼ τί κάνω γι' αὐτὰ; Χρωστάω καὶ τὸ περασμένο νοίκι μου ἀκόμα.

Μὲ ρωτᾶτε, ἂν ὕστερα ἀπ' αὐτὸ μτόρεσα νὰ κλείσω μάτι; Στοιφογυρίζω ὄλη τὴ νύχτα νευρικὰ κι' ἔτσι μοῦρχότανε ἀπὸ ντροπὴ νὰ σηκοθῶ καὶ νὰ χτυπάω τὸ κεφάλι μου στὸν τοῖχο, μὰς κι' ἔρθω στὰ συλλογικὰ μου. Τί κόντεψα νὰ φτιάξω γιὰ τὸ εὐχαριστῶ στοὺς ἀνθρώπους!

Τὸ πρωτὶ δὲν κρατήθηκα. Σηκώθηκα νωρὶς κι' ἀρχισα νὰ ντύνομαι. Ἐκείνη τὴ μέρα ἔκανε ἓνα ξεροβόρι κι' ἀπὸ τίς πρώιμες στιγμῆς ξεπάγιαξα. Ὅμως δὲν ἔκανα ἄλλο ὑπομονή. Ὅταν ἔφερε τὸ γάλα μου ἡ νοικοκυρὰ μὲ βόηξε ἔτοιμο μὲ τὸ καπέλλο στὸ χέρι. Τᾶχασε.

—Ποῦ πάτε, παιδί μου, λέει μ' αὐτὸν τὸν καιρὸ;

Εἶπα πού πάω. Στὸ μαγαζι γιὰ λεφτὰ.

—Ἀχ, Θέ μου! λέει καὶ σταυροκοπιέται. Μ' αὐτὸν τὸν καιρὸ, χωρὶς παλτό; Βαλθήκατε νὰ χειροτερέψετε; Δὲ μπορεῖτε νὰ μιλήσετε ἀπὸ τὸ φράξιμο. Πέστε γρήγορα στὸ κρεβάτι σας καὶ θὰ στείλω τὴν Κατερίνα.

Ἐγὼ σκεφτόμουνα τί θᾶλεγε τ' ἀφεντικό, ὅταν τὴν ἔβλεπε, καὶ δὲν ἠθελα. Ὅμως μπροστὰ στὴν ἀνάγκη δέχτηκα. Καὶ πῆγε.

Αὐτὲς τίς ὑπηρεσίες μοῦκανε ἡ Κατερινούλα, λίγες ἴσως, ἀλλὰ πολὺτιμες.

Φώναξε καὶ τὸ γιατρὸ καὶ μοῦ ἀγόρασε τὰ φάρμακα. Ἀκόμα ἐρχότανε τίς πρώτες μέρες καὶ μὲ ρωτοῦσε ἂν θέλω τίποτα. Ὑστερὰ τοῦ ξεθάφρασε κι' ἀρχισα νὰ καλυτερεύω, καθότανε καὶ λίγη ὥρα κοντὰ στὸ παράθυρο καὶ διάβαζε. Τῶκανε γιὰ συντροφιά. Καμιά φορὰ μοῦπιανε τὸ γέρι νὰ δεῖ ἂν ἔχω πυρετὸ (θερμόμετρο δὲν εἶχαμε). Πολὺ ὅμως δὲ μιλοῦσαμε, γιὰ τί πιανότανε ἡ ἀνάσα μου. Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ μὲ τὴ Μαγδαληνή. Πὼς δὲ σᾶς εἶπε τίποτα; Μιλοῦσε ὄλο ἐκείνη, γιὰ τί δὲν μποροῦσα ἐγὼ. Κι' ὁ Καλκάνης πού καὶ πού πρόσθετε καμιά λέξη. Καὶ σὲ μένα δὲν ἄρεσε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. Σὰ νὰ μὴν ταιριάζει τῆς Μαγδαληνῆς. Τί στεγνὸς κι' ἀμίλητος! Ἀπάνω στὴν ἀλυγισιά του ἔσπαζε κάθε σκέψη μου νὰ πῶ μιὰ λέξη παραπῖνω.

Ρώτησα τὴ Μαγδαληνή, γιὰ τί δὲν ἀγαπᾶτε νὰ βγαίνετε ἔξω. Μοῦ εἶπε, πὼς ἔχετε μιὰ μικρὴ ἀναπηρία στὸ πόδι καὶ ντροπέσατε τὸν κόσμο. Τί λόγος νὰ ντροπέσατε γι' αὐτὸ! Κίνα σπουδαῖο πράμα εἶναι μιὰ μικρὴ ἀναπηρία; Τώρα μὲ τὴ μηχανικὴ πρόοδο, ὁ μισὸς κόσμος ἔχει ἀναπηρίες.

Δὲ μπορῶ νὰ σᾶς γράψω ἄλλα. Γέμισα τόσες κόλλες καὶ, καθὼς εἶμαι ἀδύνατος ἀπ' τὴν ἀρρώστια, κουράζομαι γρήγορα. Αὔριο ξαναπηγαίνω στὴ δουλιὰ. Θ' ἀρχίσουν πάλι οἱ σκοτούρες. Εὐτυχῶς, καλοσύνεψε ὁ καιρὸς, ἀγόρασα κι' ἓνα μάλινο γελέκο καὶ, ἐλπίζω, δὲ θάχω φόβο νὰ ξανακυλήσω.

Δικός σας

Μανώλης

Ὀκτωβρίου 25

Ἀγαπητέ,

Πολὺ εὐγενικὸ ἦτανε αὐτὸ ποῦκανε ἡ Μαγδαληνὴ νὰ μοῦ κρύψει, πὼς εἶσατε βαρῶ ἀρρωστος. Τώρα ποῦμαθε, πὼς γίνετε καλά, μοῦ εἶπε, πὼς πολὺ εἶχε φοβηθεῖ γιὰ τὴν ὑγεία σας. Μιά τέτια βραχνάδα εἶχατε κι' ἓνα τέτιο ξάναμα ἀπ' τὸν πυρετό. Δὲ μοῦ τῶπε ἀπ' τὴν ἀρχὴ μὴν ἀνησυχίω. Εἶδατε πό-

σο φροντίζει για μένα τὸ καλὸ κορίτσι; Καὶ τυρλομένη ἀπ' αὐτὴ τὴν ἔνια σὰς εἶπε για τὴν «ἀναπηρία μου». Σὰς εἶπε καὶ για τὸ σημάδι, ποὺ ἔχω στὸ κουτσὸ πόδι μου; Δὲ σὰς εἶπε; Παρά-ξενο μοῦ φαίνεται νὰ μὴ σὰς εἶπε. Εἶναι ἀπὸ μιὰν ἐγχείρηση, ποὺ μοῦ εἶχε κάνει ἕνας προκομμένος γιατρὸς για νὰ μοῦ διορθώσει τὴν «ἀναπηρία». Γιατὶ δὲ γεννήθηκα σημαδεμένη. Ἦμωνα μαθήτρια δώδεκα χρονῶ καὶ σὲ μιὰν ἐκδρομὴ ἔκανα τρέλες καὶ γρομοτσάκι-στηκα ἀπὸ ἕνα βράχο. Πρόφτασα καὶ πήδησα, μὰ ἦταν ψηλὰ κ' ἀπ' τὴν ἀπότομη κίνηση δὲν ξέρω τί πάθανε τὰ νεῦρα καὶ δὲ μποροῦσα νὰ σαλέψω τὸ πόδι μου χωρὶς πόνους φοιχτούς. Κι ὅταν δὲν τὸ σάλευα ὅμως, δὲν παύανε ἐντελῶς. Τί εἶχα ἀκριβῶς, δὲν πολυκαταλάβαινα τότε, ὅμως τοὺς πόνους τοὺς θυμᾶμαι καὶ τρέμω καὶ τώρα ἀκόμη. Κάναμε ὅτι γιατροσόφι μᾶς εἶπαν, μὰ δὲν ἔγινε τὸ πόδι μου. Ἐνας γιατρὸς μᾶς εἶπε, πὼς μόνο μ' ἐγχείρηση θὰ γιάνω. Κάναμε καὶ τὴν ἐγχείρηση καὶ τώρα εἶμαι κουτσὴ. Οἱ πόνοι ὅμως πάψανε. Ὁ γιατρὸς τὸ λέει καὶ τὸ ξαναλέει: Λίγο ἀκόμη καὶ θάχαμε ὀλόκληρη τὴν ἐπιτυχία. Τώρα διορθοθήκανε ὅλα, μόνο αὐτὸ τὸ πιποτένιο ἔμεινε. Λοιπὸν, δὲν πρόκειται για μιὰ «μικρὴ ἀναπηρία». Μὲ μιὰ λέξη: εἶμαι κουτσὴ. Τὸ πόδι μου ἔχει φόρμα κακογραμμένου εἰσαγωγικοῦ—καταλαβαίνετε πὼς. Ἄν αὐτὸ μ' ἔκανε καὶ κρυβόμουνα μέσα στὸ σπῆτι, αὐτὸ θὰ πεί, πὼς ἔχω γούστο. Ὅμως εἶμαι πολὺ πιὸ ἀμαρτωλὴ, ἀπ' ὅσο θέλει νὰ με παραστήσει ἡ Μαγδαληνὴ. Ντύνομαι τὰ πιὸ σικ φορέματα καὶ χτενίζομαι μὲ τὸν πιὸ ὠραῖο τρόπο καὶ βγαίνω ἔξω ἔτσι. Θέλω νὰ με βλέπει ὁ κόσμος ὁμορφη, ὠραιοντυμένη κ'. Ὑστερα νὰ σκύβει νὰ κοιτάζει καὶ τὸ σακάτικο πόδι μου. Ἀμέσως λυπάται, σφίγγεται ἡ καρδιά του. Τὸ βλέπω αὐτὸ στὰ βλέματά τους, τ' ἀκούω στίς σιγανὲς κουβέντες τους. Κι' ἐγὼ φχαριστιέμαι τότε καὶ χαμογελάω ὀλόκληρη.

(Συνεχίζεται)

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΡΗΓΑΣ

ΖΟΖΕ ΝΤ' ΕΡΕΝΤ

1.—Η ΛΗΘΗ

(*Ο ναός του Σουνίου)

Ἐρειπωμένος ὁ ναὸς στὸ ἕψηλὸ ἀκρωτήρι
καὶ ὁ θάνατος ὀλόγυρα Ἦρωες χαλκούς
καὶ θεὲς μαρμαροσκάλιστες ποὺ ἡ χλόη τις
ἡ μοναχιά ἡ δόξα τους; ποὺ ποὺ, ὁ βωδᾶς,
[σφιβιάζει
[σχεπάζει
[ποὺ σῦρει.

τὰ βώδια του για πότισμα, ἀπὸ τὸ βράχο
τὸν κούφιον, ὅπου ἀρχαϊκὰ κάπια ἐπωδὸ
καὶ πλημυρίζει καὶ οὐρανὸ καὶ πόντο ποὺ
τὸ μπόι του μαῦρο στοῦ ἀπειρου τὸ ἄσπτο
[ἐγείρει
[στενάζει
[ἠσυχάζει
[παραθύρι.

Ἡ μάννα ἡ Γῆ, ἡ ἀγαπητὴ τῶν ἀρχαϊκῶν
κάνει, στὰ μάταια εὐγλωττη, ὡς ἡ ἀνοιξη γυ-
τὸ συντριφτὸ κιονόκρονο μὰ ἄλλη νὰ τὸ
[δαιμόνων,
[ορίζει
[τριγρίζει

ἀκάνθα μὰ ὁ θνητός, ὁ ὀκνὸς στὴ ρέμβη
ἀκούει χωρὶς φοικίαση τὴ θάλασσα ποὺ λέει
τὸ μοιρολόι τῶν Σειρηνῶν στίς πρώτες νυ-
[τῶν προγόνων,
[χτιές καὶ κλαίει.

2.—ΟΡΘΡΥΣ

Ἡ αὔρα κρύα ὁ ἥλιος σκὰ σὲ αἰθέρα ἀχι-
τὸ ζῶο πὰ δὲ σκιάζεται τις μῦες καὶ τὰ
ἡ σκιά μακραίνει στίς πλαγιές τῆς Ὁρθρῆς
μὴ δεῖξεις, ξένε· μείνε· ἐνῶ θὰ πίνεις μυρο-
[νοβόλο
[καταφρόνια
[βόλο

γάλα, ἀπὸ τὴν καλύβα μου τὸ μάτι θαυμα-
θὰ ἀρπάξει, ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον ὡς στὰ Τυμ-
τὴ Θεσσαλία τὴν πλούσια καὶ τὰ βουνὰ τὰ
κλεινὰ· νὰ ὁ Πόντος, ἡ Εὐβοία καὶ πέρα
[αἰώνια
[φλογοβόλο

σὲ δεῖλι, τό. Καλίστομο καὶ ἡ Οἴτη ὀπούχε
ὁ Ἡρακλῆς τὸν πρῶτο βωμὸ καὶ ὀπούχε στή-
τὸ σῶμα του; ὀλοκαῦτομα στερνὰ καὶ κάτω
οἱ ἀτμοὶ τὸν κλειοῦν οἱ φαινοί, νὰ ὁ Παρ-
βράδου πεζεῦει ἀπάνω του ἀποστατὸς καὶ
ἕναν κάθε αὐγὴν ὁ Πήγασος πετᾷ· στὸ θεῖο
[χτίσει
[κεί ὅπου
[ἀποπύου
[ἀσπράδι.

Ἄποδοσις:

ΧΡ. ΤΣΑΠΑΛΑΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΕΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΑΙ

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

Ὁ Μιχαὴλ Μητσάκης (1868—1916) εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς διηγηματογράφους μας τοὺς ἀγνώστους σχεδὸν στὸ πολὺ ἀναγνωστικὸ κοινὸ. Τὸ ἔργο του, περιορισμένο κάπως σὲ ἔκταση, βρίσκεται σκορπισμένον στὰ διάφορα φιλολογικὰ περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς του ποὺ συνεργαζότανε, ὅπως στὸ «Ἄστυ» τοῦ ὁποίου ἦταν ἕνας ἀπ' τοὺς ἰδρυτὰς, στὸν «Ἀσμοδαῖο», στὸν «Νουμᾶ» ἢ «Ναμά» ὅπως τὸν ἤθελε αὐτός, κ.λ.π. Πολὺ λίγα ἀπ' τὰ ὁμορφα διηγήματα του εἶναι γνωστὰ στοὺς νεωτέρους καὶ σ' αὐτὰ συντείνει τὸ ὅτι ὑπάρχουν πολλὰ ἀνέκδοτα, ὅπως ἀναφέρει ὁ κ. Γ. Κασιμπάλης σὲ σχετικὸ του σημείωμα στὴν «Νέα Ἑστία».

Ὁ Μητσάκης, ζήτησε νὰ ζωντανέψῃ τὴν καθαρεύουσαν, τὴν ἐποχὴ ποὺ εἶχε φανεῖ ὁ Ψυχάρης κ' ἤθελε ν' ἀντιδράσῃ στὴν νέα τάση ποὺ ἄρχισε σιγὰ-σιγὰ νὰ δημιουργιέται κάτω ἀπ' τὴ σημαία τοῦ δημοτικισμοῦ. Ὡστόσο κ' αὐτός, ἔγραψε σὲ τύπο δημοτικὸ κάποιον λυρικά πεζογραφήματα, ὑπέροχα πραγματικὰ για τὴν ποίηση ποὺ κρύβουν κάτω ἀπ' τὸν πεζὸ λόγον· ἕνα ἀπ' τὰ καλύτερα δείγματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι «ἡ Παναγία ἡ Μεγαλομάτα». Ὡραῖο ἐπίσης εἶναι τὸ γνωστὸ διηγημά του, τὸ «Φίλημα» παρμένο ἀπ' τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 21.

«Ἡ γλῶσσα εἶναι κατὰ τὸν Μητσάκη ζήτημα λογοτεχνικῆς ἰδιοσυκρασίας, ἐπικίνδυνον δόγμα, μολονότι ἔχει καὶ κάποιον ἀλήθεια» λέει ὁ Ἄριστος Καμπάνης στὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς Λογοτεχνίας. Σ' ἕνα του γράμμα πρὸς τὸν Γ. Καλοσοῦρο ὑποστηρίζει ὅτι ἡ γλῶσσα πρέπει νὰ εἶναι μίαν διὰ τὸν ποιητὴ καὶ τὸ συγγραφέα καὶ ἀφοῦ τὸν πείθει γι' αὐτὰ συνεχίζει, ὅτι «ἂν δὲν μπορείς νὰ γράψῃς ὅπως ὁ Κορ-

νάρος τὴν Κρητικὴν διάλεκτον, ὅπως ὁ Σολωμός, ὁ Μαρκοῦρας ἢ ὁ Τυπάλδος τὴν δημοτικὴν φιλολογικὴν γλῶσσαν στιχουργῶν, εἶναι περιτὸν καὶ νὰ γράψῃς...».

Στὰ 1892 ἐξέδωσε μιὰ φυλλάδα μὲ τὸν τίτλον «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα ἐν Ἑλλάδι Μία φιλολογικὴ σελὶς εἰς δύο γλώσσας». Αὐτὸ προκάλεσε ζωηρότατες συζητήσεις καὶ περιέχει ἕνα πεζὸ ποίημα γραμμένον στὴν καθαρεύουσαν μὲ τὸν τίτλον «Ἡ θλίψις τοῦ Μαρμαρίου» καὶ δίπλα τὴ μετὰφρασί του, στὴ δημοτικὴν.

Νὰ καὶ ἀρχὴ στὴ καθαρεύουσαν: «Μὲ τεθραυσμέναν κνήμαν ἐκ τοῦ γόνατος, ἠκρωτηριασμένον ἀπὸ τῆς ὀλένης τοὺς βραχίονας, κατάκειται ἐν τῷ μουσεῖῳ ὁ ἀρχαῖος ἔφηβος. Ἡ μικλινὴς ἐπὶ τοῦ δεξιῦ πλευροῦ, στρέφων μικρὸν πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὴν κεφαλὴν, ἀπλοῦται κατὰ μήκος ἐπὶ τοῦ ξυλίνου βάρου του καὶ φαίνεται ὡς νὰ προσβλέπη εἰς τὸ ἴδιον σῶμα του. Ἄρπιος κατὰ πάντα ὁ κορμὸς αὐτὸς ἐκτείνεται πάλλευκον ὄνειρον κάλλους καὶ εὐρωστίας».

Καὶ τὸ ἴδιον κομμάτι στὴ δημοτικὴν: «Μὲ τὰ πόδια σπασμέν' ἀπὸ τὸ γόνατο, μὲ τὰ χέρια κομμέν' ἀπὸ τὸν ἄγκωνα, κοίτεται μέσα στὸ μουσεῖο τὸ παλληκάρι τὸ ἀρχαῖον. Μισοπεσμένο στὸ δεξιὸν πλευρὸν, γέρνοντας ζερβὰ λίγο τὸ κεφάλι, εἶναι ξαπλωμένο, ὀλόβολο, ἀπάνω στὸ ξύλινο στήριγμά του, καὶ φαίνεται ὡς ἂν νὰ κοιτάζῃ τὸ ἴδιον του τὸ κορμί. Ἀκέρριο ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὸ σῶμα του τεντώνεται σὰν κατάλευκον ὄνειροφάντασμα ὠραιότητος καὶ γεροσύνης...»

— Ὁ Μητσάκης, ^{**}στάθηκε ὁ φιλολογικὸς κηδεμόνας τοῦ Ταγκόπουλου ποὺ τόσο τὸν ἀγάπησε καὶ τόσο καλὰ μᾶς ἔδωσε τὴν εἰκόνα του στὰ «Φιλολογικὰ του πορτραῖτα».

Νά πῶς μᾶς τὸν περιγράφει:—
«Πάντα τὸ ἴδιο χρῶμα ροῦχα, τὸ ἴδιο σκῆμα ρεμπούπλικα, τὴ σφήνα τοῦ καλοψαλιδισμένου πάντα γενιοῦ του, τὴν ἀνασηκωμένη, πού ἀντίκρουζε τὴν ἄκρη τῆς μύτης του, τὰ μάτια του τὰ μικρά, τὰ μυωπικά, τὰ γεμάτα περιέργεια, πού ἀδιάκοπα στριφογυρίζανε δεξιά, ζερβὰ κι' ὅλα προσπαθοῦσαν νὰ τὰ ἴδουν καὶ νὰ μὴν τοὺς ξεφύγει τὸ παραμικρότερο ἀπὸ τὰ γύρω».

Ὅπως λέει ὁ Ταγκόπουλος τὸν ἔβλεπε νὰ κἀνη συχνὰ παρέα μὲ ἕνα νεαρὸ δημοσιογράφου τὸν Πάνο Γιαννόπουλο πού πέθανε στὰ εἰκοσιπέντε τοῦ χρόνια, καὶ πού στόλιζε τὶς στήλες τοῦ «Ραμπαγᾶ» τοῦ «Μὴ χάνεσαι» κ.λ.π. μὲ τὰ ἐξυπνότερα ἔμμετρα καὶ πεζὰ του κομμάτια. Ὅταν ὁ Μητσάκης βρισκόταν στὶς καλές του ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴν ἀπαγγεῖλη μεγαλόφωνα τὴν «Γείτονα» τοῦ Γιαννόπουλου πού εἶχε δημοσιευτεῖ στὸν «Ραμπαγᾶ»

Καὶ ἦταν
ἢ γείτων
ξανθὴ λευκοχίτων
ἔστια χαρίτων
πλουσιων, ἀρρήτων.
πού ἔλεγα φρίττων,
τὸ μέτωπον πλήττων,
ὦ εἶθε ἀχίτων
νὰ ἦτον
ἢ γείτων!

Ἰδιόρρυθμος πάντα, παράξενος καὶ κάπως ἀνεξήγητος ἦταν στίς συνήθειές του ὁ διηγηματογράφος μας—θλιβερά προμηνύματα τῆς ἀρρώστιας πού τὸν κτύπησε ἀργότερα εἶχε λ.χ. τὴ συνήθεια νὰ κἀνη κάθε Κυριακὴ πρωτὶ ντοῦς καὶ νὰ κάθεται ὕστερα ἕως τὸ μεσημέρι ὀλόγυμος νὰ στεγνώσει. Κι' εἶναι γνωστὸ τὸ ἀνέκδοτό του μὲ τὸν ράφτη του πού ἦρθε μὲ Κυριακὴ πρωτὶ νὰ πληρωθῆ καὶ τὸν βρῆκε ὀλόγυμο.

Συχνὰ στὸ σπίτι του, στὴν ὁδὸν Ἀλωπεκῶν, δεχότανε τὸν Ταγκόπουλο καὶ τὸν Κρυστάλλη μ'αὐτὴ τὴν ἀδαμιαία του περιβολή. Τότε ὁ Κρυ-

στάλλης σὰν ἐπαρχιωτόπουλο κατέβαζε τὰ μάτια κοκκινίζοντας ἀπὸ ντροπὴ.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη μεσουρανοῦσε στὸ Ἄστυ μὲ τὰ ψευδώνυμα «Κράκ» καὶ «Κόθορνος» μὲ τὰ κριτικά του ἄρθρα καὶ τὶς σατυρικές πινακίδες καὶ ἐπιγράμματα πού θὰ τὰ θυμοῦνται ἀκόμα οἱ παλαιότεροι.

* *

Μὰ τὸν Μητσάκη τὸν χτύπησε ἄσκημα ἢ τύχη. Κατάντησε νὰ πεθάνῃ τρελλός. Ὁ κ. Νίκος ὁ Ποριώτης στὸ 2ο τεῦχος τῶν «Νέων Γραμμάτων» προσέφερε μεγάλη ὑπηρεσία στὴ μελέτη τοῦ ἔργου τοῦ Μητσάκη, δημοσιεύοντας ἀνέκδοτους στίχους του, γραμμένους τὴν ἐποχὴ πού αὐτὸς ἦταν ὑπάλληλος στὸν «Νουμᾶ» κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1910.

Ἐκεῖ στὰ γραφεῖα τοῦ «Νουμᾶ» μπῆκε ἕνα πρωτὸν ὁ Μητσάκης κι' ἔγραψε σὲ δημοσιογραφικὸ χαρτί μερικοὺς στίχους, ἑλληνικοὺς καὶ γαλλικοὺς πού δείχνουν πᾶς πῶς ὁ Μητσάκης δὲν στέκονταν καλὰ τὰ λογικά του. Λέει ὁ Ποριώτης: «Χάραξε μὲ γλήγορες ἀπλές γραμμές, κάτι σὰν φεγγάρι μέσα σὲ σύννεφα, καὶ τρία χαριτωμένα ἀνθρωπάκια μὲ καπελλάκια καὶ μπαστούνια. Τοὺς ἔβαλε ἀποπάνω, σὰν ἐπιγραφή, τὸ δίστιχο.

Γυρνοῦσαν ἀγρωπὰ καὶ τὸ φεγγάρι
Δὲν τοῦ φαίνεται σὰν καὶ οἱ Οὐγγάροι?

Καὶ ἀπὸ κάτω δυὸ ἀράδες:

Ἰερὸ τῶν μεγάλων πόλεων μεθῶσι...
Εἶν' ἐγὼ κι' Ἐγὼ οὐλο... Ἔτσι σάχνεται
[μὴ πόλι
[toute vile..

Μερικὲς φορές πῆγε στὸ Νουμᾶ ὅπως πάντα μᾶς λέγει ὁ κ. Ν. Ποριώτης, κι' ἄφηνε μερικά τέτοια ποιήματά του Ἑλληνικά καὶ Γαλλικά μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὰ δη δημοσιευμένα. Μὰ ἄδικα γιατί δὲν δημοσιεύθηκαν. Αὐτὰ περιέσωσεν ὁ Ποριώτης κι' ἔκανε πολὺ καλὰ νὰ μᾶς τὰ παρουσιάσῃ ἐν εἶδει γραματολο-

ΑΓΩΝΙΑ

Δίχως δύναμη, ἕνα χέρι
ἀπ' τὸ σκέπασμα γλυστρά:
«Ἄχ, μαννούλα! Ποιὸς τὸ ξέρει
ἂν θὰ ζήσω;» Καὶ σιωπᾶ.

Κι' ἡ μαννούλα, πικραμένα
στὴν ὠχρὴ χαμογελᾷ:
«Ὅχι κόρη μου! Καὶ μένα
τότε ποιὸς θὰ μὸυ γελᾷ:

Σκύβει τώρα πρὸς τὸ χέρι.
Τὸ χαιδεύει τὸ φιλά.
Ἄχ ἀλήθεια! Ποιὸς τὸ ξέρει
ἂν θὰ ζήῃ; Καὶ σιωπᾶ.

Κ. Π. ΔΕΥΚ.

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Οἱ ἄνθρωποι μ' ἐπύκρναν πολὺ
καὶ μούφταν οἱ πὸ καλοὶ μου φίλοι,
δέχτηκα τοῦ Ἰούδα τὸ φιλι
πάντα μὲ τὸ χαλόγελο στὰ χεῖλη

Δὲν ἔκλαψα. Παράπονο ποτὲ
δὲν βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα μου κανένα.
Μὰ τώρα σὺ γλυκὲ μου εαυτὲ
π' ἀρχέψαν νὰ σὲ τρῶν τὰ περασμένα.

Σ' ἕνα μικρὸ τραγοῦδι, τὸν καὶ μὸ
πές' του, πού τὴ ζωὴ σοῦχει μαράνει
—γιὰ ἕνα νέτοιο ἀγριο διωγμὸ
τὶ τάχα στοὺς ἀνθρώπους ἔχει κάνει.

Γ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΦΡΕΑΤΥΔΑ

Ἢ νύχτα ἀπαλώτατη, ἡ καλοκαιρινὴ
ἀπλόθηκε στὸ ἀκρογιάλι
ἀνατριχίλα φέρνοντας γλυκειά

Λαμπιόνια, ἴστρος, φανάρια ψαραδίσια
ἀνάψαν τὰ τρατάρικα καὶ πάλι
γιὰ τὴ συνηθισμένη τους δουλειά.

Κι' ἕνα φεγγάρι ὀλόγιμο διαμάντια χίλια
σὲ κάθε κῆμα σκορπᾷ
μαυρίζοντας τὴ βέρκα πού περνᾷ,
Μαγευτικὴ βραδυά!

ΣΤΕΦ. ΚΑΤΣΑΜΠΗΣ

γίας. Σ' ἕνα στενὸ διπλωμένο χαρτάκι βρίσκεται τὸ ἀκόλουθο.

ΑΠΟ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΜΥΣΤΙΚΗ—, ἀπὸ
[μὴ χώρα
Ποῦ δὲν θὰ χόρεψε καὶ ἄλλοτε καὶ τώρα,
Ἄπὸ μὴ χώρα χωριστὴ ἀλήθει'—ἀλήθεια,
Ἄπὸ μὴ χώρα πού δὲν τᾶλεσαν Ἠλύθια,
Ἄπὸ μὴ χώρα λεζιανταῖρ ἀπάνω κάτω,
Ἄπὸ μὴ χώρα πού: καὶ τᾶνταιρὸ σου
[φά'το
—Θὰ σοῦ ἄκαναν,— μὰ μὴ μᾶς γγίξης,
[δὲν τὸ μῦτο.—
Ἦρθα στὸ Βενιζέλο νὰ φωνάξω Ζήτω!
LAUTEL CARBAT

Σ' ἕνα χωριστὸ κομμάτι ὑπάρχουν οἱ ἐξῆς, σὰν μίμηση ἀπὸ ἕνα ποίημα τοῦ Ἡλία Γ. Καλαμογδάρτη (1820-1848), πού εἶναι ἕνα πραγματικὰ ὠραῖο τετράστιχο:

MUSIKALITÉ

Ω ΜΗΝ ΚΟΙΜΑΣΑΙ ΞΥΠΝΗΣΕ, χαριτω-
[μένη κόρη!
Γιὰ σὲ ροδιζουν, δὲς, ψηλά, τὰ χιονισμένα
[δὲρ.
Καὶ κάτω, στὸ συρρίζωμα, εὐωδιαστὸ ἄλ-
[λο χιόνι,
Ἢμυδαλιά γιὰ σὲ κλαριά, γεμάτ' ἀνθούς,
[ἀπλόνει
ENAUT FALLEY

Ὁ κ. Ποριώτης τελειώνοντας λέει:
«Ἐγὼ θέλησα νὰ περισώσω τοὺς λίγους στίχους ἑνὸς τρελλοῦ πού εἶτανε τεχνίτης ποιητῆς καὶ πεζογράφος σ' ὅποια γλῶσσα κι' ἂν ἔγραφε».

* *

Ναί, ὁ Μητσάκης, ἦταν ἕνας τεχνίτης τοῦ λόγου, ἕνας ἄκακος ἀνθρωπος μολονότι ἢ σάτυρά του πείραζε κάποτε, πού ἢ μοῖρα τὸν κτύπησε μὲ τὸν σκληρότερο τρόπο.

Πρέπει, αὐτοὶ πού ἔχουν ἀνέκδοτα ἔργα του νὰ τὰ ἐκδώσουν ὅλα μαζί, αὐτοὶ πού ἔτυχε νὰ τὸν γνωρίσουν νὰ μᾶς τὸν περιγράψουν καλὰ, ἀπ' ὅλες του τὶς μεριές, γιὰ νὰ τὸν γνωρίσουμε κι' ἐμεῖς καὶ νὰ τὸν ἐκτιμήσουμε σὰν μεγάλο διηγηματογράφου πού μέχρι τώρα, σχεδὸν βρίσκεται στὴν ἀφάνεια...

ΤΑΚΗΣ ΧΩΡΙΑΝΟΣ

ΕΝΑΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ JOHN GALSWORTHY

Τὸν γνώριζα ἀπ' τὰ παιδικὰ μου χρόνια. Ἐφτιαχνε τότες τὶς μπότες τοῦ πατέρα μου. Ἐμενε μαζί μὲ τὸν ἀδερφὸ του σὲ μιὰ στενὴ πάροδο τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Οὐέστ - Ἐντ τοῦ Λονδίνου. Δυὸ μικρὰ μισοσκότεινα καὶ πληκτικὰ δωματιάκια ἦταν τὸ μαγαζί τους. Ἡ πρόσοψη τοῦ μαγαζιοῦ εἶχε κάποιον ἀριστοκρατικὸ ὕφος μ' ὄλο πού ἢ ταμπέλα δὲν ἔλεγε ὅτι ἦταν «Βασιλικὸν Ὑποδηματοποιεῖον» ἀλλὰ εἶχε μόνο τὸ γερμανικὸ ὄνομα: «Gessler Bros». Τὴν ἀπλὴν βιτρίνα στόλιζαν λιγοστὰ ζευγάρια μπότες' πού πάντα βασάνιζαν τὴν σκέψη μου γιὰ νὰ βρῶ τὴν προέλευσίν τους. Δὲν ἄλλαζαν ποτέ. Πάντα οἱ ἴδιες. Γιατί ὁ Gessler ἔφτιαχνε παπούτσια μόνο ὕστερα ἀπὸ παραγγελία καὶ δὲν κατέβαζε ποτέ ἀπ' τὸ ράφι. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά ἦταν ἀδύνατο νὰ φανταστεῖ κανεὶς πῶς παραγγελία δική του δὲν θὰ πῆγαινε καλὰ στὸ πόδι γιὰ νὰ τοῦ μείνουν ἔτσι ἀμανάτι μερικὰ ζευγάρια. Μήπως λοιπὸν τᾶχε ἀγοράσει μόνο γιὰ νὰ τὰ βάλει στὴν βιτρίνα του; Κι' αὐτὸ ἀπίθανο. Δὲν ἔβλεπε δυνιστὸν ν' ἀνεχθεῖ στὸ μαγαζί του οὐτὲ ἕνα κομμάτι πετσὶ πού νὰ μὴν τᾶχε δουλέψει ὁ ἴδιος. Κι' ὕστερα ἦταν τόσο καλοκαμωμένα, τόσο ὁμορφα! Τὰ ζευγάρια μπότες μὲ τὴν τέλεια χαριτωμένη τους γραμμὴ, τὰ λουστρίνια πού δὲν χόρταινες νὰ τὰ βλέπεις, οἱ καφετιὲς μπότες ἱππασίας πού μὲ τὴ θαμπή τους γυαλάδα, εἶχαν ἄν καὶ ὀλοκαίνουργιες, τὴ γνώριμη ζεστασιά ζευγαριοῦ φορεμένου ἔδω κι' ἔκατο χρόνια... Ἐἄλεγε κανεὶς πῶς ἦταν φτιαγμένα ἀπὸ ἀληθινὸ καλλιτέχνη πού ἀτένιζε εὐλαβικὰ τὴν «ψυχὴ τῆς Μπότας». Τόσο ἦταν τέλεια καὶ πρωτό-

τυπα. Φυσικὰ ὄλ' αὐτὰ τὰ σκέφτηκα ἀργότερα. Ἀλλὰ κι' ἀπὸ τότε, — πούγινα δεκαετησάρων χρόνων καὶ πῆγαινα μόνος μου στὸ μαγαζί τους— κι' ἀπὸ τότε εἶχα κάποια ἰδέα γιὰ τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀδερφοῦ του. Μοῦ φαίνονταν, κι' ἀκόμα μοῦ φαίνεται, ἀληθινὰ ἀξιαθαύμαστο, κι' ἀκατανόητο μυστήριον τὸ ὅτι μπορούσε νὰ κάνει τέτοιες μπότες!

Θυμᾶμαι καλὰ πού μιὰ μέρα, καθὼς μοῦ ἔπαιρνε τὰ μέτρα, τοῦ εἶπα: «Δὲν εἶναι φοβερὰ δύσκολο, κ. Gessler?», κι' αὐτὸς μὲ ξαφνικὸ μειδίαμα πού φώτισε τὸ σκυθρωπὸ κοκκινότριχο πρόσωπό του, μοῦ εἶπε μὲ τὴν βαρεῖα Γερμανικὴ προφορὰ του: «Εἶναι ὀλόκληρη τέχνη!»

Κι' ὁ ἴδιος ἔμοιαζε λιγάκι σάν νᾶταν καμωμένος ἀπὸ πετσὶ: μὲ τὸ κιτρινωπὸ ρυτιδωμένο του πρόσωπο, τὰ σκληρὰ μαλλιά καὶ γένεια, τὰ λοξὰ βαθειὰ αὐλάκια τοῦ προσώπου του, πού φτάναν ὡς τὶς γωνιὲς τοῦ στόματος καὶ τὴν μονότονη βαθειὰ φωνή του. Γιατί τὸ πετσὶ εἶναι σκληρὴ καὶ δυσκολομεταχειρίστη ὕλη καὶ τέτοια ἦταν ἡ φυσιογνωμία του μὲ τὴν ἐξαίρεση τῶν σταχτογάλανων μαλλιῶν του πού πρόδιναν τὸν ἄνθρωπο πού τὸν κατεῖχε ὀλόκληρο, σοβαρὰ καὶ ἀπλά, ἕνα Ἰδανικὸ. Ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός, γεμάτος ἐργατικότητα, ἔμοιαζε τόσο πολὺ μὲ κάπως ξεθωριασμένο ἀντίτυπο τοῦ ἀδερφοῦ του, πού στὴν ἀρχὴ τῆς γνωριμίας μας δὲν ἤμουν ποτέ βέβαιος ἂν ἦταν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὡς τὴν στιγμὴ πού θὰ τέλειωνε ἢ ἐπίσκεψή μου. Τότε φεύγοντας, ἤξερα πῶς εἶναι ὁ ἴδιος ἂν δὲν εἶχαν ἐπιπρωθεῖ οἱ λέξεις «θὰ ρωτήσω τὸν ἀδερφό μου!» Ἄν πάλι εἶχα ἀκούσει αὐτὲς τὶς λέξεις τότε ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός.

Ὅσο μεγάλωνα μ' εἶχε πιάσει ἡ

μανία νὰ κάνω χρέη καὶ νὰ δημιουργῶ μεγάλους λογαριασμοὺς γιὰ νὰ δείξω ἔτσι πῶς κάτι εἶμαι καὶ γώ. Ἀλλὰ ἦταν ὀλότελα ἀδύνατο νὰ ἱκανοποιήσω αὐτὴ τὴν κενοδοξία μου μὲ τὸν Gessler. Ἐβίβαν πολὺ ἄπρεπο, πρόστυχο θᾶλεγα, ν' ἀπλώσω τὸ πόδι μου γιὰ μιὰ νέα πρόβα—τὴν στιγμὴ πού θὰ τοῦ χρωστοῦσα παραπάνω ἀπὸ δυὸ, νὰ ποῦμε, ζευγάρια παπούτσια—θέλοντας μ' αὐτὸ νὰ τοῦ δώσω τὴν ἱκανοποίησιν πῶς εἶμαι ἀκόμα πελάτης του καὶ τὴν ἐλπίδα πῶς ἴσως πάρει κάποτε τὰ λεφτά του.

Κι' αὐτὸ γιὰτὶ δὲν μπορούσε κανεὶς νὰ ἐπισκεφτεται τὸ μαγαζί του πολὺ συχνά. Οἱ μπότες του βαστοῦσαν γιὰ πολὺ καιρὸ λές κι' εἶχαν κάποια ὑπερφυσικὴ δύναμη. Δὲν ἔλλωσαν, δὲν πάλωναν καὶ πάντα ἦσαν ὁμορφες πάνω στὸ πόδι.

Δὲν ἔμπαινες στὸ μαγαζί του μὲ τὴν ἀνυπόμονη, βιαστικὴ διάθεσιν πούχεις ὅταν ψουνίζεις. Εἶχες μάλλον τὸ αἶσθημα ὅτι μπαίνεις σ' ἐκκλησιὰ καὶ βρισκόσουν σὲ μεγάλη ψυχικὴ ἡρεμία. Καθόσουν σὲ μιὰ καρέκλα καὶ περιμένεις γιὰτὶ συνήθως κανεὶς δὲν ἦταν ἐκεῖ. Ἡ καμαρούλα ἦταν περυχμημένη ἀπὸ μιὰ δυνατὴ μυρουδιά πετσιοῦ. Σὲ μιὰ γωνιά μισόβλεπες μιὰ μικρὴ ξύλινη σκάλα πού χανόταν πρὸς τὸ ταβάνι, ὅπου τὸ σκοτάδι ἦταν πυκνότερο. Ὑστερα ἀπὸ λίγη ὥρα ἄνοιγε μιὰ πορτοῦλα στὸ μέρος πού τέλειωνε ἡ σκάλα κι' ἔβλεπες τὸ κεφάλι του ἢ τοῦ ἀδερφοῦ του, νὰ κριφοκυττάζει πρὸς τὰ κάτω. Ἐνα ὑπόκωφο κλείσιμο τῆς πόρτας, τὸ τίπ-τάπ πού ἔκαναν τὰ πόδια του κατεβαίνοντας τὴν σκάλα, καὶ τὸν ἔβλεπες νὰ στέκεται μπροστά σου, χωρὶς σακκάκι, λίγο σκυφτός, μὲ δερμάτινη ποδιά, μὲ ἀνασηκωμένα μανίκια, καὶ παίζοντας τὶς βλεφαρίδες λές καὶ τὸν ξύπνησε τὴν στιγμὴ πού ὄνειρευόνταν τίποτα λατρεμένες μπότες. Ἐμοιαζε τότες μὲ κουκουβάγια πού τὴν

βρίσκει ξαφνικὰ τὸ φῶς τῆς μέρας κι' εἶναι θυμωμένη καὶ τρομαγμένη ἀπ' τὴν ἐνόχλησιν.

Καὶ τοῦλεγα: «Πῶς εἶστε κ. Gessler; Θὰ μπορούσατε νὰ μοῦ κάνετε ἕνα ζευγάρι Ρούσσιες μπότες;»

Μ' ἄφινε σύξυλο, χωρὶς λέξη, κι' ἀνέβαινε στὸ χαγιάτι ἢ πῆγαινε στὸ διπλανὸ δωματιάκι, ἐνῶ ἐγὼ ἐξακολουθοῦσα νὰ κάθουμαι στὴ ξύλινη καρέκλα. Σὲ λίγο ἐρχόταν πίσω κρατώντας στὸ ἀναιμικὸ καὶ γεμάτο φουσκωμένες φλέβες χέρι του ἕνα κομμάτι ἀπὸ χρυσοκάστανο πετσὶ. Μὲ τὰ μάτια καρφωμένα πάνω του ἔλεγε: «Τὶ περίφημο κομμάτι!» Ἀφοῦ κι' ἐγὼ τὸ θαύμαζα, μὲ ρωτοῦσε: «Πότε τὰ θέλετε;» Κι' ἐγὼ ἀπαντοῦσα: «Μόλις μπορέσετε». Κι' αὐτὸς: «Ὑστερα ἀπὸ μιὰ βδομάδα;» ἢ ἂν ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀπ' τοὺς δυὸ «Θὰ ρωτήσω τὸν ἀδερφό μου...»

Τότε μουρούριζα: «Καλημέρα σας, κ. Gessler κι' εὐχαριστῶ... Αὐτὸς ἀπαντοῦσε ἀφηρημένα κι' ἀδιάφορα στὸν χαιρετισμὸ μου κυττάζοντας τὰ χαϊδευτικὰ τὸ κομμάτι πετσὶ πού κρατοῦσε στὰ χέρια του. Φεύγοντας ἄκουα τὸ τίπ τᾶπ πού ἔκαναν τὰ πόδια του ἐνῶ ἀνέβαιναν στὴ σκάλα καὶ τὸν ἔφερναν πάλι κοντὰ στὰ ὀνειρά του μὲ τὶς μπότες...

Ἀλλὰ ὅταν ἦταν νὰ μοῦ κάνει κανένα νέο εἶδος παπούτσια, πού δὲν τὰ εἶχα ξαναφορέσει ἄλλη φορά, τότε γινόταν σωστὴ ἱεροτελεστία στὸ πάρισμο τῶν μέτρων. Πρῶτα-πρῶτα κι' ἔβλεπες τὸ κεφάλι καὶ μὲ μεγάλη προσοχὴ τὴν παλῆν μπότα, τὴν κρατοῦσε γιὰ πολλὴ ὥρα στὰ χέρια του ἀτενίζοντάς τὴν μὲ βλέμμα κριτικὸ, μὰ καὶ ἐρωτικὸ, σάν νὰ ἀναπολοῦσε τὸν ἐνθουσιασμὸ πού τὴν εἶχε δημιουργήσει καὶ σάν νὰ λυπόταν γιὰ τὸ τωρινὸ τῆς κατάντημα. Ἐπειτα τοποθετοῦσε τὸ πόδι μου ἀπαλὰ πάνω σ' ἕνα κομμάτι χαρτί κι' ἀφοῦ μὲ γαργάλιζε κάνοντας δυὸ-τρεις φορὲς τὸν γυρο τῆς πατούσας μας μὲ τὸ μολύβι του,

1. Σ. Μ. Ὅταν ὁ Galsworthy ἔγραφε αὐτὸ τὸ διήγημα ἡ μόδα τῆς μπότας ἐπικρατοῦσε στὸ Λονδίνο (1911).

ἄρχιζε νὰ ψηλαφίσει τὰ δάχτυλα τῶν ποδιῶν μου θέλοντας νὰ μπεῖ καὶ στὴν πιὸ μικρὴ λεπτομέρεια τῆς φόρμας τῶν.

Δὲν μπορῶ νὰ ξεχάσω μιὰ μέρα ποῦ εἶχα τὸ θάρρος νὰ τοῦ πῶ: «Ξέρετε, κ. Gessler, τὸ τελευταῖο ζευγάρι σκαρπίνια ποῦ μοῦ κάνατε τρίζει πολὺ ἐνοχλητικά».

Μὲ κύτταξε γιὰ λίγο ἀμίλητος λὲς καὶ περίμενε ν' ἀνακαλέσω ὅτι εἶπα. Κι' ἔπειτα εἶπε μὲ μεγάλη βεβαιότητα:

«Εἶναι ἀδύνατον νὰ τρίζουν!»

«Φοβᾶμαι πῶς δὲν ἔχετε δίκιο...»

«Μήπως τᾶβρεξεξ προτοῦ βροῦν ἀκόμα καλὰ-καλὰ τὸν ἑαυτὸ τους πάνω στὸ πόδι σου;»

«Δὲν πιστεύω;»..

«Καλὰ! στεῖλτα πίσω γιὰ νὰ δῶ τί τρέχει».

Ἐνα αἴσθημα συμπάθειας, ἀνακοτεμμένο μὲ οἶχτο φούσκασε μέσα γιὰ τὰ ἄτυχα κείνα παπούτσια. Καταλάβαινα τόσο καλὰ τὴν ἀγάπη ποῦ κρυβόταν κάτω ἀπ' τὴν λυπημένη κι' ἐπίμονη περιέργεια ποῦ ρωτοῦσε γι' αὐτά!

«Μερικὰ παπούτσια, εἶπε, εἶναι κακκφτιαγμένα ἀπ' τὸ πρωτογέννημά τους. Ἄν μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ κάνω τίποτα γι' αὐτὰ θὰ τὰ βγάλω ἀπ' τὸν λογαριασμό σας».

Μιὰ φορά, ἀλλὰ μόνο μιὰ, ἔτυχε νάμπῶ λησμονημένος στὸ μαγαζί του φορώντας μπότες ἀγορασμένες ἀπὸ ἓνα κατὰστημα μὲ μεγάλη φέρμα ποῦ τ' ἀγόρασα μιὰ ἐποχὴ ποῦ ἔλειπα σὲ ταξεῖδι. Πῆρε τὴν παραγγελιά μου χωρὶς νὰ μοῦ δείξει κανένα κομμάτι πετοῖ κι' ἐννοιωθὰ τὰ μάτια του νὰ διατρυποῦν τὸ πρόστυχο κάλλυμα τοῦ ποδιοῦ μου. Στὸ τέλος εἶπε:

«Αὐτὲς δὲν εἶν' οἱ δικές μου μπότες!»

Ὁ τόνος του, ποῦ δὲν ἦταν οὔτε θυμοῦ οὔτε λύπης, οὔτε κἂν καταφρόνιας, εἶχε μέσα του μιὰ τέτοια ἡρεμία, ἀπάθεια, ποῦ σοῦ πάγωνε τὸ

αἶμα. Γονάτισε κι' ἔπιασε τὸ ἀριστερὸ παπούτσι μου μὲ τὴ χούφτα του, κι' ὕστερα πιέζοντας τὸ δάχτυλό του σ' ἓνα μέρος ὅπου τὸ παπούτσι, προσπαθώντας νὰ εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν μόδα, μὲ στενοχωροῦσε:

«Σ' ἐνοχλεῖ ἐδῶ, εἶπε. Αὐτὲς οἱ μεγάλες φέρμες δὲν ἔχουν καθόλου αὐτοσεβασμό. Αἰσχος!» . Καὶ τότε, σάν κάτι νᾶσπασε μέσα του καὶ τ' ἄφισε λεύτερη τὴ γλῶσσα του, μίλησε πικρὰ καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα. Ἦταν ἡ μόνη φορά ποῦ τὸν ἄκουσα νὰ κουβεντιάζει γιὰ τίς δυσκολίες καὶ τίς ἀναποδιές τῆς τέχνης του:

«Πέρνουν ὅλη τὴν πελατεία μας, ὄχι μὲ ἀληθινὴ δουλειὰ ἀλλὰ μὲ ρεκλάμες. Πέρνουν τὸ ψωμί ἀπ' τὸ στόμα μας.

(Ἀκολουθεῖ)

ΛΕΥΣ ΔΑΝΩΣ

ΚΑΛΩΣ ΤΟΝ ΝΑΡΘΗ..

Καλῶς τον νάρθη ὁ θάνατος σὶο θρίαμβῷ
| τοῦ γέλοιου
Καὶ τῆς χαρᾶς σάν δροσίσιμα θε νάναί πιά
| γιὰ μένα!
| λυγὰ κι' ἀταλογά τ'δευτα, θε νὰ μοῦ κλεισ'
| τὰ μάτια,
Σάν μπουμπουκιοῦ ποῦ κλείνουνε τὰ φύλλα
| μινρωμένα!

Καὶ θὰ χαθῶ μοῦι μ' ἐμὲ κι' ἡ πλούσια
| χαρὰ μου,
Ποῦταν παιδί τοῦ μόχτου μου, καὶ τοῦ γλυ-
| κοῦ ἰδρώτα,
Μέσ' στὴ ζωὴ σάν γίγαντις ἐπάλαιψα μπρο
| σὰ τῆς,
Κι' ἐνίκησα καὶ ἄνθρωπος δὲν εἶμαι σάν
| καὶ πρῶτα!

Καὶ λουλουδιοῦ μο σχοβολιά πιά ἡ ψυχὴ μου
| τῶρα,
Ὁ θάνατος θὰ τὴν εὐγὴ ἀγνή καὶ μωρο-
| μένη...
Τὴ θέλησή τῆς πλούσια καὶ τὴ χαρὰ, σάν
| δῶρα!

Θάναί ὁ θάνατος γιὰ μὲ ἀλυφρὸς σάν ἄρα.
Ποῦ τὴν περνοῦμε μὲ χαρὰ, μισχοβολιά τοῦ
| ρόδου,
Καλῶς τον νάρθη ὁ θάνατος, μέσ' στὴ χα-
| ρὰ μου τώρα..

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ

ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

ΞΗΜΕΡΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

AYETULLAH SUMER

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Ἀλήθεια, τὸ φῶς εἶναι τόσο γλυκό, καὶ τὰ μάτια σου μεθάνε κοιτώντας τὸν Ἥλιο.

Κι' ὁ λαμπερὸς φτινωποριάτικος ἥλιος ἀγκαλιάζει φλογερά γῆ καὶ θάλασσα: καὶ τὶς δυὸ μαζὺ αὐτὲς τὶς ὀμορφοῦλες μὲ τὰ τόσο ξέχωρα θέλητρα. Τὶς ἀγκαλιάζει καὶ λεύτερα καὶ σπάταλα, τὶς γεμίζει μὲ τὸ χαρούμενο φῶς του, ἀντὶς γιὰ φιλιά.

Ὅτι βρίσκεται πάνω στὴ γῆ γλεντοκοπάει σήμερα, γελάει καὶ παιχιδίζει μὲ τοῦ ἡλίου τὶς μεθυστικὲς ἀχτίδες. Κι' ὅλα μαζὺ μὲ χιλιάδες φανοῦλες τοῦ τραγουδᾶνε θεότρελλα τραγούδια.

Ὁ οὐρανὸς, πάλι, εἶναι πλατύς, βαθύς καὶ μεγαλόπρεπος ὡς τὴν ἀγάπη.

Κι' ἐγὼ εἶμαι ἄνα πλάσμα τιποτένιο κι' ἀσήμαντο, καὶ θέλω σήμερα ἀπὸ κάποιον μεγάλο κάτι νὰ ζητήσω.

Ὁ οὐρανὸς μοῦ φαίνεται ἄφταστος κι' ἀδιάφορος. Ὁ ἥλιος ὅμως... Κεῖνος εἶναι πιὸ κοντά, κι' εἶναι γιὰ μᾶς τὰ μικρὰ ζουδία.

«Ἦλιε, θέλω νὰ πλημμυρίσης σήμερα ὅλον τὸν κόσμο τοῦ θ' ἀντικρύσης, μὲ τὴν ἴδια χαρὰ ποὺ πλημμύρισες κι' ἐμένα.

»Θέλω νὰ βγάλῃς ὄλους κείνους ποὺ κρύβουν ἄθελα τὸ κορμί ἢ τὴν ψυχὴ τους μέσα σὲ τρύπες σκοτεινές, νὰ τοὺς βγάλῃς ἔξω ἀπ' τὰ σκοτάδια τους καὶ νὰ τοὺς θαμπώσης ὅπως θάμπωσες κι' ἐμένα, μὲ τὴν ἀγνὴ ἀχτιδοβολιά σου.

»Νὰ μὴν ἀφίνης, Ἦλιε τὰ σύννεφα νὰ σκοτεινιάζουν σένα καὶ τὸν οὐρανὸ γιὰ πολλὲς μέρες.

»Πῶς ἔχεις δύναμη, Ἦλιε μου, τὸ ξέρω καλά, ὅμως μὴν τὸ κρύβῃς τὸ φῶς σου τόσο συχνά. Ἡ ζωὴ εἶναι θεοσκοτεινὴ δίχως ἐσένα, δὲν τὸ ξέρεις; Οἱ ἀγάπες σου — ἢ γῆ, κι' ἢ θάλασσα — εἶναι ἀφάνταστα θλιβερὲς καὶ κακομοιρισμένες δίχως τὸν Ἥλιο τους.

»Κι' ἐμεῖς τὰ ζουδία εἴμαστε σὰ βουβὰ φαντάσματα, ὡς λείπεις Ἐσὺ».

ΜΑΡΟΥΛΙ

Ο ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ

τοῦ ΛΑΜΕΥΝΑΙΣ

Πήγαινε ἄσκοπα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὁ Θεὸς ἄς λυπηθῇ τὸν ἄμοιρο ἐξόριστο.

— Πέρασα ἀνάμεσα ἀπὸ λαοὺς πολλοὺς μὲ κύτταξαν, τοὺς κύτταξα, μὰ δὲν γνωριστήκαμε, Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος...

Ὅταν ἔβλεπα στὸ ξεψύχισμα τῆς ἡμέρας νὰ ὑψώνεται ἀπὸ κάποια μακρυνὴ κάλυβα ὁ καπνὸς ἔλεγα μέσα μου: Εὐτυχημένος ἐκεῖνος ποὺ ξαναβρίσκει τὸ βράδυ τὸ σπιτικό του τζάκι καὶ κάθεται ἀνάμεσα στοὺς δικούς του! Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Ποῦ πηγαίνουν αὐτὰ τὰ σύννεφα ποὺ διώχνει ἢ θύελλα;;; Μὲ διώχνει ὅπως αὐτὰ, τί μὲ νοιάζει ποῦ; Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Αὐτὰ τὰ δένδρα εἶναι ὠραῖα καὶ αὐτὰ τὰ λουλούδια εἶναι ὠραῖα, μὰ δὲν εἶναι διόλου δένδρα καὶ λουλούδια τῆς πατρίδας μου, δὲν μοῦ λένε τίποτα. Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Αὐτὸ τὸ τοταμάκι κυλᾷ στὴν πεδιάδα. Τὸ μουρμούρισμά του ὅμως δὲν εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἄκουσα παιδί, δὲν ξαναφέρει στὴν ψυχὴ μου καμμιὰ ἀνάμνηση. Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Αὐτὰ τὰ τραγούδια εἶναι γλυκά. Ἡ λύπες ὅμως κι' οἱ χαρὲς ποὺ τραγουδιῶνται δὲν εἶναι οὔτε οἱ δικές μου λύπες οὔτε οἱ δικές μου οἱ χαρὲς. Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Μὲ ρώτησαν «Γιατί κλαῖς;» Καὶ ὅταν τοὺς τὸ εἶπα κανεὶς δὲν ἔκλαψε μαζί μου, γιὰτὶ δὲν μὲ καταλάβαιναν. Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Εἶδα γέρους περιτριγυρισμένους μὲ παιδιά. Κανεὶς ὅμως ἀπ' τοὺς γέρους δὲν μὲ φώναξε παιδί του, κανένα ἀπ' τὰ παιδιά ἀδερφό του. Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

Δὲν ὑπάρχουν φίλοι, πατέρες, ἀδερφοὶ παρὰ μόνον στὴν πατρίδα, Ὁ ἐξόριστος παντοῦ εἶναι μόνος.

— Φτωχὲ ἐξόριστε, παῦσε νὰ στενάζῃς! Ὅλοι εἶναι ἐξόριστοι ὅπως ἐσὺ, ὅλοι βλέπουν νὰ περνοῦν καὶ νὰ χάνονται πατέρες, ἀδερφοί, φίλοι.

Ἡ πατρίδα δὲν εἶναι ἐδῶ κάτω, ὁ ἀνθρώπος μάταια τὴν γυρεῖ. Αὐτὸ ποὺ φαντάζεται πῶς εἶναι ἢ πατρίδα του, δὲν εἶναι παρὰ στέγη γιὰ μιὰ νύχτα...

... Καὶ φεύγει γυρίζοντας ἄσκοπα σ' ὅλη τὴν γῆ! Ὁ Θεὸς ἄς ὀδηγήσῃ τὸν φτωχὸ ἐξόριστο;

ΠΑΣΧΑΛΙΑ

ΤΡΑΒΩ ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΚΟΠΟ...

Ἡλιόλουστη σκάζει ἡ μέρα....

Μπρὸς τῆς ζωῆς προβάλλει τὸ στρατί

Στήν άκρη κάθομαι με διαταγμό...
Τι να κάνω; ν' αρχίσω να τραβώ τον δρόμο τὸ μακρυνό;

—Μπορείς να κάνης άλλοιως; ἀκούω μιὰ φωνή "Ὀχι δὲν μπορῶ να κάνω άλλοιως! Μὰ πιὸ μονοπάτι να τραβήξω; Τὸ στρατι στή μέση χωρίζεται σὲ πολλὰ καὶ δὲν θέλω σάν ἀκολουθήσω ἕνα να σταματήσω, καὶ να ξαναρχίσω ἀπ' τὴν ἀρχή.

Τὸν δρόμο πού θ' ἀρχίσω 'κεῖνο θέλω καὶ να τελειώσω. Δὲν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀλλάξῃ κάθε ὥρα καὶ στιγμή.

—Μὰ δὲν μπορεῖς καὶ να τὸ θές να ξαναρχίσης... "Ὁ καιρὸς περνάει... δὲν περιμένει...

—Δὲν μπορῶ να ξαναρχίσω δρόμο ἄλλο;

—"Ὀχι.

—Κι' οὔτε μπορῶ να μὴ τραβήξω τὸ στρατί;

—"Ὀχι.

—Πρέπει δηλαδὴ να γίνουν καὶ τὰ δυό.

—Ναί.

Σκέφτομαι - σκέφτομαι... Πιὸ να τραβήξω;

Μὰ τι να σκεφτῆς κακόμοιρε ἀνθρώπε!

Τι να κάνω· παίρνω τὴν ἀπόφαση.

Τραβῶ στὸ στρατι μ' ἕνα σκοπὸ· θὰ γινη;

"Ἴσως· μὰ ἴσως ὄχι.

Τραβῶ. Τραβῶ στ' ἀγνωστο. Γιατί να σκέφτομαι;

Τι ἤθελα να μάθω; "Ἄγνωστο δὲν εἶναι; Τι ζητῶ, λοιπόν;

Τραβῶ, τραβῶ γιὰ ἕνα σκοπὸ καὶ... ὅπου φτάσω...

ΓΛΥΚΕΙΑ ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ*

Μὲς τὴν νεκρικὴ γαλήνη μιὰς ἀπέραντης ἐκκλησίας ὑψώνεται γλυκεῖα καὶ ἐπιβλητικὴ ἡ φωνὴ τοῦ πατῆ πού τὴν συνοδεύει τ' ἀρμόνιο. "Ὅλοι οἱ πιστοὶ γονατιστοὶ προσεύχονται... Κι' ὕστερα σιγά-σιγά ὁ κόσμος ἀραιώνει. Μὲς τὴν ἐκκλησιὰ ἕνα καντήλι ἀχνόφεγγο φωτίζει τώρα καὶ δὲν ἀκούεται παρὰ ἕνα κλάμμα...

Δυὸ χέρια σταυρωμένα σφιχτὰ φαίνονται κάτωσπρὰ μὲς τὸ μισοσκοτάδο. Κι' ἀξάφνα σηκώνεται ἕνας νιδὸς λεπτός καὶ ψηλὸς μὲ μιὰ ἀπαλὴ ἐπιδερμίδα καὶ μὲ κάτι μάτια λαμπερὰ μ' ἐκφραση παιδική. Τὰ μαλλιά του ἀταχτα πέφτουν στ' ὠχρὸ πρόσωπό του. Προχωρεῖ καὶ πλησιάζει τὸν πατῆ ποῦναί ἐτοιμος να φύγῃ καὶ γονατιστὸς φωνάζει:

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἔργο τοῦ HOSLAND

—Σῶστε με. τὰ μάτια του μὲ κυνηγοῦν παντοῦ καὶ ἕνα παράπονο θαρρῶ πὼς ξεφεύγει ἀπὸ τὰ ματωμένα χεῖλη του. Καὶ κρύβει τὸ πρόσωπό του μὲς τὰ χέρια ἀντικρύζοντας τ' ἀγαλμα τῆς Παναγιᾶς πού τὸν κύτταζε γλυκὰ χαιδευτικά, λὲς καὶ τὸν συγχωροῦσε... Κι' εἶπε ὅλη τὴν ἱστορία του στὸ παπῆ.

Βρίσκονταν στὰ χαρακώματα, τὸν εἶχε στείλει ἡ πατρίδα γιὰ νὰ σκοτώσῃ, καὶ αὐτὸς σκότωσε... Μὰ ξεψύχησε στὴν ἀγκαλιά του ὁ ἐχθρὸς ἀφίνοντας τον γιὰ θύμηση ἕνα γράμμα πρὸς τὴν ἀρραβωνιαστικὴ του. Τῆς ἔγραφε:... «"Ἐλσα ἦρθα δῶ γιὰ να σκοτώσω ἀλλὰ δὲν μπορῶ, τι μοῦ καναν ἐμένα ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀνθρώποι; καὶ ποιὸς θὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὸν θάνατό τους; "Ἐλσα ἀν μοῦ συμβῆ κάτι πού να σὲ κάνῃ δυστυχισμένη ὁ θάνατος θάναι τότε πιὸ σκληρὸς γιὰ μέ...»

Καὶ ἀπὸ τότε ὁ Παῦλος δὲν βρίσκει πιά ἡσυχία. "Ἐμαθε τὸνομά του καὶ τὴν πατρίδα του, ἤξερε πὼς σκότωσε ἕνα γυιὸ, ἕνα ἀρραβωνιαστικὸ. Ἀποφασίζει να πᾶν να τοὺς βρῆ ὅλους αὐτοὺς πού τοὺς πλήγωσε βαθεῖα καὶ να τοὺς ζητήσῃ τὴν συνώμη τους. Ὁ πατέρας τοῦ πεθαμένου Βάλτερ σὲ λίγες μέρες γέρασε τόσο... τὸ χαμογέλιο δὲν ἀνθίζει πιά στὰ μαρμαρένα χεῖλη του. Κλίνει ἀπὸ τὸ βάρος τῆς λύπης του καὶ κάθε τόσο πηγαίνει στὴ κάμαρα τοῦ γυιού του.

Μπροστὰ σ' ἕνα νιόσκαφο μνήμα μιὰ μάννα βάζει λουλούδια στὸν τάφο τοῦ παιδιοῦ τῆς, λίγα χρυσάνθεμα καὶ δύο-τρία ρόδα. Μὲ τὸ μαῦρο μαντήλι τῆς σφυγίζει δυὸ δάκρυα, θαμπὰ μαργαριτάρια, πού κύλισαν στὸ μάγουλό τῆς.

Ἡ ἀρραβωνιαστικιά του μιὰ ὁμορφὴ μικρούλα, νιόβγαλτο λουλοῦδι στὸν κῆπο τῆς ζωῆς ζεῖ θλιμμένη μὲ τὴν ἀνάμνηση τοῦ νεκροῦ. Στὸ τραπέζι πιά δὲν εἶναι τέσσερες. εἶναι τρεῖς· ὁ γέρος πατέρας δὲν μπορεῖ να φάῃ γιατί κάθε τόσο ἀφαιρεῖται κυττάζοντας τὴν ἀδεια θέση τοῦ μονάκριβου παιδιοῦ του.

Καὶ ὁ Παῦλος ἔρχεται να ζητήσῃ συνώμη. Δύστυχε πατέρα, στὸ πρόσωπο κάθε ξένου βλέπεις τὸν δολοφόνου τοῦ γυιού σου, γι' αὐτὸ θύμωσες σάν εἶδες τὸν Παῦλο, θέλησες να τὸν διώξῃς μὰ σάν ἔμαθες πὼς αὐτὸς ὁ ξένος ἦρθε ἀπὸ τὴν μακρινὴ πατρίδα του γιὰ να βάλῃ λίγα λουλούδια στὸν τάφο τοῦ παιδιοῦ σου δάκρυες καὶ δὲν τὸν ξδιώξῃς... ἀλλὰ... τὸν φίλησες...

Καὶ ὁ Παῦλος μὴ τολμῶντας ν' ἀνοίξῃ πάλι τὴν κλειστὴ πληγὴ τοῦ πατέρα σῶπασε καὶ δὲν μίλησε, δὲν ζήτησε συγγνώμη...

"Ἀγάπησε ὁ καυμένος τὴν "Ἐλσα τὴν δ-

μορφὴ παιδούλα μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά μὰ δὲν τῶδεχνε, τῶκρυβε βαθεῖα στὴν καρδιά του. "Ἐβγαλε ὄλους ἀπὸ τὴν μαύρη κόλαση πού τοὺς περιτριγύριζε, ὁ πατέρας γέλασε, ἡ μάννα ἔκλαψε ἀπὸ τὴν χαρὰ τῆς, φάνηκε πὼς ξαναβρῆκε τὸ χαμένο παιδί τῆς καὶ ἡ "Ἐλσα ξαναγάπησε. "Ἄμα ὁ Παῦλος ἀργεῖ ὁ πατέρας ὄλο ῥωτᾶ: ἀκόμα δὲν ἦρθε; μὰ γιατί ἀργεῖ;

Ὁ Παῦλος μὴ βαστώντας πιά ξεμολογιέται τὸ βαρὺ ἔγκλημα του στὴν "Ἐλσα· αὐτὴ ξαφνιάζεται, τρομάζει καὶ τὸν ρωτᾶ:

—Πῶλ γιατί τῶκανεαυτὸ; γιατί νάρθῃς;

—"Ἐλσα συγχώρεσέ με ἦρθα γιὰ να ζητήσω συνώμη... μὰ...

Καὶ ἡ "Ἐλσα κλαίει καὶ ὁ Παῦλος θέλει να ξαναφύγῃ. Μὰ πού, εἶναι ἀργὰ πιά ὄλοι τὸν ἀγαποῦν— ἀν φύγῃ εἶναι σάν να σκοτώσῃ γιὰ δευτέρῃ φορά τὸν Βάλτερ Βράδου... δὲν ἀκούγεται παρὰ ἕνα βιολι συνοδευμένο ἀπὸ τὸ πιάνο τῆς "Ἐλσας πού ὕστερα ἀπὸ τὸσον καιρὸ ξαναπαίζει καὶ τὸ γελοιοκλαμα τῆς μάννας καὶ τὸν πατέρα πού ξαναβρῆκαν τὸ παιδί τους.

Καὶ ὁ Παῦλος μένει κοντὰ τους δίνοντας τους πάλι τὴν χαρὰ πού ἄθελά του τοὺς πῆρε.

ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΤΩΝ ΔΟΛΛΑΡΙΩΝ

1. Η ΜΙΚΡΗ ΠΑΡΑΛΥΤΗ

"Ἦταν ἀπόγεμμα. Μαζωμένοι σὲ μιὰ φίλη μας εἶχαμε ριχτεῖ στὸ παιγνίδι, φωνές, ψασαρίες· κανέναν δὲν πρόσεχε γύρω μας. Μ' ἄξαφνα τὰ μάτια μου ἔπεσαν σ' ἕνα κορίτσι τῆς ἡλικίας μας πού καθόταν σὲ μιὰ σαίζ—λόγκ. Στὸ ἄχρωμο προσωπάκι τῆς ἔλαμπαν δυὸ μεγάλα μαῦρα μάτια. Μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο κύτταζε ἐμᾶς πού παίζαμε. Δὲν μποροῦσε ἡ καυμένη να παίξῃ μὲ μᾶς καὶ καθόταν ἐκεῖ στὴν ἄκρη χωρὶς να τὴν κυττάξῃ κανεὶς.

Τὴν εἶδα να σηκώνεται ἀργὰ να πέρνῃ ἕνα μπαστουνάκι καὶ γυρνώντας σὲ μᾶς λέη.

— Γεῖά σας κορίτσια.

Μὲ μιὰς ὄλες πάψαμε τὸ παιγνίδι· τὴν πῆγαμε ὡς τὸ σπῆτι τῆς· τὴν ἀγαπούσαμε ὄλες μας καὶ θεωρούσαμε τὸν ἑαυτὸ μας ἔνοχο πού τὴν ἀφίσαμε ἔτσι μονάχη.

"Ἀχ! καμμένη μικρούλα πόσο θὰ θλίβεσαι βλέποντας τίς συνομήλικές σου τόσο εὐτυχισμένες. Φεύγοντας ἀπὸ δῶ πόσα δάκρυα ἀπελπισίας θὰ χύσῃς σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σπιτιοῦ σου.

2. ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Μὲ τὸ χέρι ἀκουμπισμένο στὸ παράθυρο κυττάζω γύρω, μὰ σάν να μὴ μπορῶ να πιστέψω ἀνοίγω διάπλατα τὰ μάτια μου. Ἡ ψυχὴ μου σφιγγεται. Δὲν εἶναι δυὸ ὄ-

ρες πού ἔφτασα στὸ χωριό. "Ἐλεπα δυὸ μῆνες καὶ τί ἔγινε; "Ὁ! ὄλα ἔγειναν τόσο κίτρινα τόσο πεθαμένα... Τότε πού ἔφυγα ἦταν ὄλα καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ κελαῖδοῦσαν χαρούμενα ἀνάμεσα ἀπ' τὰ φυλλώματα, ὁ ἥλιος ἦταν χλιαρὸς σάν χᾶδι, ὁ οὐρανὸς ἦταν τόσο ὠραῖος, ἡ θάλασσα κι' αὐτὴ ἦταν τόσο ὠραία, εἶχε ἕνα τόσο θαυμάσιο χρῶμα· ἡ ζωὴ στὸ δρόμο ἦταν τὸσον ζωηρή.

"Ὅλα ἦταν ὠραία! Μὰ τώρα...

"Ὁ! τώρα εἶναι τόσο πένθιμα· ὄλα παγωμένο, ὄλα κίτρινα, ὁ ἀέρας σφυρίζει πένθιμα. Τὰ πουλάκια ἔχουν σωπάσει. Τὸ παραθυράκι μου πού πριν φύγω μὲ δρόσιζε μὲ τὸ καθαρὸ πού ἀεράκι καὶ ἔβλεπα τὴν ὠραία πρασινάδα, τώρα εἶναι τόσο παγωμένο καὶ σὲ κάνει τόσο λυπημένη τὴν ψυχὴ. Τραβήχτηκα δὲν ἤθελα να βλέπω τὸ τόσο κακορίζικο φθινόπωρο· πὼς τᾶκανε ὄλα αὐτὰ τὰ τόσα θέληγτρα τοῦ χωριοῦ σὰ τάφο.

Ποτὲ δὲν ἔλεγα πὼς θὰ γυρνοῦσα να τὰ βρῶ ὄλα πεθαμένα. Πόσο μοῦ σπαράζει τὴν καρδιά ἡ σπῆτομη αὐτὴ ἀλλαγὴ. Πόσο σὲ μισῶ Φθινόπωρο.

ΧΩΡΙΣ ΦΤΕΡΑ

ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ Ο ΗΛΙΟΣ ΕΔΥΕ.....

"Ἦταν ἀπόγεμμα, ὅταν γυρνώντας ἀπ' τὸν συνηθισμένο μου περίπατο συνάντησα ἕνα κοπάδι πρόβατα. Τὰ ὠδήγαγε ὁ γνωστός μου τσοπάνος ὁ μπάρμπα—Στάθης καὶ τὰ γύριζε στὴ στάνη. Φαίνονταν στενοχωρημένος ὅμως, λὲς καὶ κάτι τοῦ συνέβαινε. Γιατί ἀραγε; Μήπως ἔχασε κανένα πρόβατο καὶ τὸ βράδου θάθελε να δώσῃ λόγῳ στ' ἀφεντικὸ πληρώνοντας το ἀπ' τὴν τσέπη του ἢ μήπως προαισθάνονταν κακὸ γιὰ τὸ μικρὸ κορίτσι του—τὴν Ἀργυρούλα—πού ἀπὸ μέρες πολλές χαροπάλευε; Θάθελα να μάθω, γιατί μοῦ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ συμπαθητικὸς χωριάτικους τύπους. Ἐκεῖ ὅμως πού κυττοῦσα να τὸν χαιρετήσω, ἄλλαξε δρόμο καὶ ἀντὶ να πᾶν στὴ στάνη ἀνέβηκε ἀπάνω στὸν κοντινὸ λόφο καὶ ἐκεῖ σταματώντας ἀκούμπησε τὴν ἀγκλίτσα του καὶ συλλογίζονταν. Συλλογίζονταν ἐνῶ στέκονταν μὲ τὰ ἀγριόξανθα, τὰ τραχειὰ τὰ βοστρηχόδη μαλλιά του καὶ φαίνονταν πὼς κάποιος φόβος, κάτι ὑποψίες στριφογύριζαν μὲς τὸ μυαλό του. Τὴν ἴδια στιγμή ὁ ἥλιος πηγαινε να δύσῃ καὶ οἱ τελευταῖες του ἀκτίνες χρῶσιζαν τὸ πρόωρα ρυτιδωμένο πρόσωπό του, τὰ μακρὰ του μαλλιά καὶ ἔδειχναν ἕναν ἀνθρώπου σκληραγωγημένο, ἠλιοκαμένο καὶ γιομάτο ἀπὸ ψυχικὴ ὁμορφιά. Φαίνονταν σάν κάποιον προσευχὴ νᾶλεγε στὸ Θεὸ, σάν κάτι να παρακαλοῦσε.

"Αχ!!! ναι. Ήταν άρρωστο τὸ κορίτσι του. Φοβόταν ὁ καημένος μήπως τοῦ πεθάνει. Ἀγαποῦσε τόσο πολὺ τὴν Ἀργυρούλα του ποὺ ἔλεγε ὅτι ἅμα τὴν πάρῃ ὁ Θεός, αὐτὸς θὰ πάῃ γρηγορώτερα στὸν τάφο. Ἐλεγε πὼς μόνο γι' αὐτὸ ζοῦσε, μόνο γι' αὐτὸ ἐργαζόταν. Γι' αὐτὸ τώρα μακρῶς ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμο, δεύτερος μετὰ τὸ Χριστὸ καὶ ἴδιος μὲ τοὺς ἄλλους ἁγίους στὴ καλωσύνη, παρακαλοῦσε τὸ Θεό, καὶ τὸν ζητοῦσε νὰ τοῦ κάνῃ αὐτὴ τὴ χάρη, νὰ σώσῃ τὸ κορίτσι του. Τίποτα περισσότερο. Ήταν τόσο εὐχαριστημένος ἀπ' τὴ ζωὴ του!! Στέκονταν πολὺ ὦρα, ὅταν πλέον διαδέχτηκε τὴ μέρα ἡ ἀδερφή της ἰύχτα καὶ ὅταν σ' ὄλο τὸν οὐράνιο θόλο λαμπροκοποῦσαν τ' ἄστρα, καὶ τὰ ἡμερινὰ τουλιὰ εἶχαν ὄλα ἡσυχάσει στίς φωλιές τους καὶ τὰ πυκνὰ φυλλώματα τῶν δένδρων καὶ τὰ νυχτοπούλια σχίζανε τὸν σκοταδερὸ ἄέρα μὲ τὸ νεκρὸ τους φτερούγισμα, τότε ὁ φτωχὸς τσομπάνος ξεκίνησε γιὰ τὸ χωριό... "Ὅλα ὅμως εἶχαν τελειώσει γι' αὐτόν, ὄλα τὰ ὄνειρα ποὺ ἔπλαθε γιὰ τὸ κορίτσι του σβύσανε. Ἀπὸ μακρῶς φαινόταν τὸ καντήλι ποὺ τρεμόσβυνε ἀπάνω ἀπ' τὸ νεκρικὸ κρεβάτι, φωτίζοντας γλυκὰ τὸ κερένιο κορμί, τὴ σπάνια ὀμορφιά.

Εἶχε πεθάνει... ἡ ἄθῳα του ψυχούλα εἶχε ἀνέβει στὰ οὐράνια. "Ὅλα ἔξω ἡσυχάζαν καὶ μόνον ἓνα ἑλαφρὸ ἀεράκι χαίδευε τὴ πρόσωπα ὄλων. Ήταν ἡ πάναγνη ψυχούλα ποὺ ἀποχαιρετοῦσε γιὰ τελευταία φορά, φτερουγίζοντας, τὴν ὦρα ποὺ ὁ ἥλιος ἔδευε... ..

ΦΑΝΗ ΛΟΥΖΗ

ΑΨΥΧΟ ΠΑΡΚΟ

"Αψυχο πάρκο ποὺ τὰ βράδουα τοῦ μαγεμένου φθινοπώρου, ποὺ τὸ φεγγάρι κύλαε στὰ οὐράνια μὲ βῆμα κουρασμένου ὀδοιπόρου.

Τὰ χαμηλά σου φώτιζε δεινδράκια καὶ τὰ ζωντάνευε στίς νύχτα τὸ σκοτάδι. Μὲς τίς Βιολέτες σου τὰ ἄσπρα λουλουδάκια ἀγάλια ἀκουμποῦσε ἓνα πετράδι.

Κι' ἐζωντάνευαν ὄλα καὶ μιλοῦσαν οἱ πάγκοι σου, τὰ δένδρα, τὰ λουλουδία ἐνῶ ψηλά τ' ἀηδόνια κελαηδοῦσαν παθητικὰ νοσταλγικὰ τραγούδια.

Μὰ τώρα σκοτεινιά ὄλο σὲ πλακώνει κι' εἶσαι ἄψυχο, ἰσχνὸ ξεγυμνωμένῳ, καὶ μόνο τὸ ἀγριοβόρι ποὺ παγώνει σοῦ φέρνει ἓνα τραγούδι πονεμένο.

ΛΕΤΙΑΔΕΥΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΚΟΥΡΑΣ ΑΛΕΙΤΟΥΡΓΗΤΟΣ

Ὁ Γκούρας Ἀλειτούργητος, εἰνὰ ἓνας ἀπ' τοὺς πρωτοστάτες τοῦ ἀγῶνα τῆς δημοτικῆς γλώσσας στὴν Πόλη καὶ Ἰδρυτῆς φιλολογικῶν τῆς περιοδικῶν καὶ σωματείων τῆς περιόδου 1898 — 1912. Ἐκτὸς ἀπ' τίς ἐξαιρετικῆς γλωσσολογικῆς του μελέτες, («Ρωμαϊκὴ γραμματικὴ» «Μπόξερς» κ. ἄ.) ἔχει ἐπίσης ἀξιόλογη καθαρὰ φιλολογικὴ ἐργασία, σκορπισμένη σὲ διάφορα περιοδικὰ τῆς Πόλης («Ζωή», «Χρονικά» κ.τ.λ.) τῆς Ἀλεξανδρείας («Γράμματα») καὶ τῆς Ἀθῆνας («Μαῦρο Γάτο» καὶ «Κύκλος»).

Ἡ φιλολογικὴ του ἐργασία εἶναι διηγήματα καὶ ρυθμικῆς πρόζης (πεζοτράγουδα). Πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι εἶναι ὁ μοναδικὸς καλλιεργητῆς μὲ τόση μεγάλη τέχνη τοῦ δυσκόλου αὐτοῦ εἴδους.

Γενικὰ γιὰ τὴ φιλολογικὴ του ἐργασία: αὐτὴ διακρίνεται πρῶτα πρῶτα γιὰ τὴ γλωσσικὴ καὶ συντακτικὴ τῆς μορφή. Τὸ λεξιλόγιό του ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀτόφιες νεοελληνικῆς λέξεις, παρμένες ἀπὸ τὰ διάφορα χωριά τῆς Ἑλλάδας καὶ ἀπὸ τὸ δημοτικὸ μας τραγούδι. Ἡ σύνταξί του εἶναι καὶ αὐτὴ ἀπλοποιημένη, πλασμένη μέσα σὲ καθαρὰ ἑλληνικὸ καλοῦπι μακρῶς ἀπὸ κάθε ξενικὴ ἐπίδραση. Οἱ προτάσεις του εἶναι οἱ περισσότερες κύριες, πολὺ σύντομες, μὲ μόνο τὸ ρῆμα καὶ τὰ ἀπαραίτητα συστατικά του, καμμιά φορά καὶ χωρὶς αὐτὸ. Γενικὰ εἶναι πολὺ ζωηρῆς καὶ ἐκφραστικῆς. Τελειώνοντας πρέπει νὰ προσθέσουμε πὼς τὸ ἔργο του διακρίνεται γιὰ τὸ μέγαλο του λυρισμὸ καὶ τὸ ζωηρὸ χρῶμα κι' ἐκεῖνο ποὺ κυριαρχεῖ εἶναι μία μυστικοπάθεια ποὺ δημιουργεῖ τὴν ἐντύπωση στὸν ἀναγνώστη πὼς βρίσκεται μέσα σ' ἓνα ἀπόμακρο βυζαντινὸ ἐρημοκλήσι ἢ μπρὸς σὲ μιὰ εἰκόνα βυζαντινοῦ Ἀγιογράφου.

Π. ΜΑΡΚ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ὁ χῶρος δὲν μᾶς ἀφήνει γιὰ δευτέρῃ φορά νὰ ἀπαντήσουμε στὰ γράμματα ποὺ πήραμε. Θὰ ἀπαντήσουμε στὸ προσεχές. Ἀκόμα πρέπει νὰ προσθέσουμε ὅτι στὴν ἴδια αἰτία ὀφείλεται ἡ περᾶλειψη τῶν κριτικῶν: βιβλίου, κινηματογράφου, θεάτρου. Στὸ ἄλλο ὅμως θὰ ὑπάρχουν.

Ἀπὸ τὰ κομμάτια τῆς σελίδος μένουν μερικὰ. Αὐτὰ μὲ μερικὰ ἄλλα ποὺ στάλθηκαν ἐν τῷ μεταξῷ—καὶ θὰ κριθοῦν κατ' ἐξᾶρσιν καὶ γιὰ τελευταία φορά—θὰ δημοσιευθοῦν σὲ προσεχῆ. Ἐν τῷ μεταξῷ δὲν δεχομάστε ἄλλα.

Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 1936

ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Στὴ Γεν. Συνέλευση τῆς 4 1-36 ἔγιναν ἐκλογῆς νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τὸ ὁποῖο κατὰ τὴν τελευταία συνεδρίασί του καταρτίσθηκε εἰς σῶμα ὡς ἑξῆς:

Πρόεδρος: **Βασίλ. Καλεῦρας**Γραμματεὺς: **Μίμης Πισουρίκας**Ταμίας: **Τάσος Φραντζῆς**Σύμβουλοι: **Ἑλλη Χορσιιάδου, Παν. Μωραΐτης**

Στίς 5-1-36 ἔγινε ἡ γιορτὴ γιὰ τὸ κόψιμο τῆς πρωτοχρονιάτικης πῆτας καὶ στίς 25-1-36 ἡ προαναγγελθεῖσα μεγάλη γιορτὴ γιὰ τὴν πέμπτη ἐπέτειο τῆς ἰδρύσεως τοῦ Συλλόγου μας ποὺ εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία καὶ στὴν ὁποία παρευθῆσαν πολλοὶ συνδρομηταὶ τοῦ Μακεδονόπουλου.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 11-1-36 ὀργανώθηκε μιὰ μικρὴ ἐκδρομὴ τοῦ Συλλόγου σ' ἓνα προάστειο τῆς πόλης μας.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Δ-260 **Χταπόδι**, γιατί τόση ἀργοπορία;
Κάβουρας

Δ-261 **Ἄννα** μου, **Βασίλη**, χρόνια πολλὰ.
Θέτις

Δ-262 **Τώνη** (παινιστὴν) χρόνια πολλὰ.
Ρένα, Θέτις

Δ-263 **Τὰ πιὸ θερμὰ μου συγχαρητήρια** σ' ὄλους τοὺς νέους ποὺ ἀπάντησαν ἢ μόνο ἔνοιωσαν τὴ διάθεση ν' ἀπαντήσουν στὸν κ. Φωτεινὸ.
Λούϊς

Δ-264 **Ἡ εὐχὴ μου Κομήτη**: Στὸ Ἑλληνικὸ νὰ τελειώσει ἡ Φωτεινὴ διαδρομὴ σου, κ' ἄς πέσεις καὶ στὸ κεφάλι μου ἀκόμα...
Λούϊς

Δ-265. It was rather cold. oh Boer I don't want you to go on Melpouska. Melpouska and again Melpouska.
Charming Prince

Δ-266 **Τὰ μαῦρα ΣΟΥ μάτια μαυρίζουνε**,
Ὅτσι **ΑΛΙΟΣΑΣ**

Δ-267 **Μὰ καὶ δὲν ἔπρεπε** νὰ καταλάβεις, Sardanapal. Τὸ Δυστυχημένε Σ... ἦταν γιὰ νὰ καταλάβει **κάποιος ἄλλος** κατὶ ἄλλο, χωρὶς ἐσὺ καὶ κανένας νὰ μπῆ στὸ νόημα. Κατάλαβες; Ὅστόσο... εἶσαι δυστυχημένος.
Dorian Gray

Δ-268 **Τὶ νὰ γίνῃ Νόρα**; Μὰ τίποτα, τίποτα... Ἄσε τίς ἀγγελίες. **Κόττα** τὰ μαθήματά σου...
Λούϊς

Δ-269 **Εὐτυχῆς** τὸ 1936 στοὺς φίλους τῆς «Χαρούμενης Συντροφιάς»
Ραῦμόνδος

Δ-270 **Εὐχομαί** σ' ὄλους εὐτυχισμένο τὸ νέο ἔτος.
Θλιμμένη Γοητεία

Δ-271 **Ἰγρόμπιλη**, **Ἄγνη** εὐχαριστῶντας σας θερμὰ εὐχομαί κάθε εὐτυχία.
Τώνης Λαρισαῖος

Δ-272 **Κοῖνο Λαγκαδιάς**, σφιγγοντιάς σου τὸ χέρι φιλικὰ σὲ συγχαίρω γιὰ τὸ Δο Βραβεῖο. Εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν Δ-239, θὰ μὲ ὑποδεχθῆς ἐρχόμενο τὴν "Ανοιξη μὲ τὸν στόλο μας;
Τώνης Λαρισαῖος

Δ-273 **Αουλουδένια** Ἰπαρξῆ, γιατί τόση ἄκαταδεξιά;
Τώνης Λαρισαῖος

Δ-274 **Μορτάκο**, πρόσεχε μὴ μαγκένης
Βάνδα Φλορέσκου

Δ-275 **Μαρία** Δυπλεσις μπορῶ νὰ σὲ ξεχάσω! γράφε μου ὅμως καὶ σὺ.
ΡΙΤΑ

Δ-276 **Νόρα**, βλέπω πὼς ὁ Λούϊς πολὺ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ ἄτομόν σου
Θεοτρελλῆ Σανθούλα

Δ-277 **Τρισκατάρ** τε ἔσχον ἐπανελημμένους ἀκροάσεις. Ἀσχετῶς τούτου κάποιαν γνωστὴν μου ἀνάδροως ἠθέλησες στὴν ἴδια ἀγγελία νὰ τὴν εἰρωνευθῆς, ἀλλὰ μάθε ὅτι communis fortuna est et futurum invisibile.
Μπαζιλίου

Δ-278. **Τώνη Λαρισαῖε** Ἄχινε, χρόνια πολλά.
Βασ. ντέ Σερπὸς

Δ-279. **Εὐχαριστῶ** θερμῶς ὄσους μ' εὐχήθηκαν.
Β. Κ

Δ-280. **Γιὰ** νὰ διασκεδάσω τὴν μοναξιά μου, εὐχαρίστως θὰ ἀλληλογραφουῶ μ' ὄλους καὶ ὄλες. Γράψατε Π. Παλαιολόγον διὰ Ἄγγελον Ἀγγίν, Ἐμμανουήλ Μπενάκη 17 Ἀθήναι
Κάποιος Μόνος

Δ-281. **Λούι** σοῦ στέλνω τίς ἐγκάρδιές μου εὐχῆς γιὰ τὴν ἐπιτυχία στίς ἐξετάσεις σου, ἄν καὶ λίγο ἀργά.
Κάποιος Μόνος

Δ-282 **Ὅτσι** Τόρνια. Σ' ἀρέσει Μπύρα μὲ μεζὲ Μορούλι καὶ μὲ συντροφιά τὸν Ἀλίσσα.
Κάποιος Μόνος

Δ-283 **Κι'** ὡστόσο, **Ὁρειβάτη**, δὲ βλέπω νὰ τὸ μεταχειρισθῆς καθόλου τὸ δαφὸ μου.
ΜΠΥΡΑ

Δ-284 **Ὅχι**, Μορτάκο μου, δὲν ξάφρισα ἄ-

κόμα, κι' ούτε θά ξαφρίσω... δε μ' αφήνουνε, βλέπεις
ΜΠΥΡΑ

Δ-285 Βρέ Ρωμαντικέ με την γυναίκα σου όμορφα μιλίες στο Μακεδονόπουλο για να γ.... Έχεις να φάς χυλόπιτες άρδα.
Φιλέρημος, Γλυκοφιλούσα

Δ-286 Ρωμαντικοί-ές στους βραδυνούς σας έμβασμούς προσέχετε· σάς παρακολουθεί το
Σεληνόφως

Δ-287 *Ίσπότη των Άστρων*, στο ταξίδι σου έχασες να περάσης απ' την σελήνη. Γιατί;
Σεληνόφως

Δ-288 *Τώ η Λαρισαίε* για την γιορτή σου εύχομαι χρόνια εύτυχιμένα.
Σεληνόφως

Δ-289 Στόν άγαπητόν μου *Γώνη Λαρισαίο* άξιωματικόν του ναυτικού έπιτελείου, εύχομαι για την γιορτή του ότι ποθεί και να γίνη μιά μέρα Πιέρ Λοτί της Ελλάδος.
Κρίνο της Λαγκαδιάς

Δ-290 Όσοι Τσόρνια μάς θύμισες την Ρωσία·μάς έκανες πολλά να αναπολήσουμε. Πού είσαι «ναρόντιναγια βόλια»; Η μεγάλη μας αυτή ιστορία που συνδέει κάθε όμοιδέατη!
Ρίτα, Βερόνι α

Δ-291 Κηρύσσω τόν πόλεμο έναντίον του
Κρίνου
Μοριάκος

Δ-292 *Ήλιογέννητη* (Ν. Π.) Έξασθήκαμε πώς περνάς στο Σωρό; Το μπρίτζ το έμαθες; Άποκρηές έρχονται Χορό έτοιμάζουμε; Να σε περιμένουμε. Η παρέα πάντα σε θυμάται.
Γ. Α. Γεωργ

Δ-293 *Ήλιογέννητη* (Ν. Π.) τι γίνεσαι βρε κορίτσι; Πότε θά γραφής μέλος στην συντροφιά μας;
Β. Καλ.

Δ-294 Άλληλογραφώ κι' ανταλλάσσω κάρτες με μεγάλα παιδιά του κύκλου μας Δίσις Κ. Κατσίκια Νικοτσάρα 7 Βόλος
Μπούλλυ

Δ-295 *Ρωμαντικέ*, απ' τα ξεσπαθώματα σου δώσαν μεγαλόσταυρο ή... τσίφφο;
Φιλέρημος, Ροδόβιλλη, Γλυκοφιλούσα

Δ-296 Συνιστώ όλους-ες να παρακολουθήσουν την διάλεξη του άγαπητού μου φίλου *Γ. Α. Γεωργιάδη* που την διοργανώνει η «Χαρουμένη Συντροφιά». Θέμα: «η σημερινή θέση της γυναίκας»
Βερόνικα

Δ-297 Λούι πολύ θέλω την άλληλογραφία μας. Γράψε μου την διεύθυνσή σου. Τι λές; συμφωνείς;
Κομήτις

Δ-298 Μακεδονόπουλα-ες! προφυλαχθείτε με γερόν θώρακα γιατί θά σάς τορπιλήση ή
Τορπίλλη

Δ-299 *Ο Θετικός* μετωνομάστηκε εις *Τουτουλικόν!* γιατί άλλος πρόλαβε και όνομάσθηκε *Ρουντικός*. Πρόκειται και κάποιος να όνομασθή *Ελλικός*
Λουκία Ντέ Σεργός

Δ-300 *Ρωμαντικέ*, στόν... ύμνο μου την έσπασες και πέρνεις σύ τις εύχαριστίες αυτές...!!!
Άδολη Καρδιά

Δ-301 Τώνη Λαρισαίε δέχεσαι για την γιορτή σου φιλικές εύχές από την
Όλυ;

Δ-302 *Ίται Τσόρνια* πές του για...παρηγοριά ότι και τα δικά μου τό ίδιο πάθανε!!;
Άδολη Καρδιά

Δ-303 *Κρίνο της Λαγκαδιά*, αν και δεν σε γνωρίζω, συγχαρητήρια για τα γαλόνια
Άδολη Καρδιά

Δ-304 *Άγραμπελη*, απλούστατα: να με βραβέψης
Μ. Κ.

Δ-305 *Θέτις*, πολύ χου'αρδού βλέπω, σε χαρακτηρισμούς του *Θετικού* Πότε όμως θά γίνης όνομα και πράγμα... χουβαροδού;
Βασιλάκος

Δ-306 *Τώ η Λαρισαίε*, άλλοτε πού άκριβής στά τηλεφώνηματα και δη όταν άπευθύνωνται πρός κορίτσι κατάλαβες γιατί σου τό λέω!
Κάβουρας

Δ-307 *Τρισκοτάρ* τε καλώς όρισες. Τα φτερά μου δυστυχώς δε φύ ρωσαν άκόμη και μένω.
Χωρίς Φτερά

Δ-308 *Άγνή*, *Άγραμπελη* Στερνό Χαμόγελο Ταξειδιώτη εύχαριστώ για τις εύχές. Τρισευτυχισμένος ό καινούργιος χρόνος
Χωρίς Φτερά

Δ-309. Όποιοι και όποια είναι για πνίξιμο άς αποτανθή στο
Ναυτάκι

Δ-310—. Στα Μακεδονόπουλα, στέλνω για χαιρετισμό τις πρώτες μου άργυρές άχτιδες.
Σεληνόφως

Δ-311—. Όσοι και όσες άγαπούν την μουσική και θέλουν να γνωρισθώμε ίς άπάντησουν με άγγελία
Ναυτάκι

Δ-312 *Η Μπύρα* πρέπει να συνοδεύεται από μεζέ
ΣΑΛΑΜΙ

ΝΕΑ ΨΕΥΔΩΝΥΜΑ

Θλιμμένη Γιοητεία, Τουτουλικός, Ρουντικός Ναυτάκι, Τορπίλλη, Σεληνόφως, Σαλάμι.

“ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ”

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ ΞΕΦΛΟΥΔΑΣ
ΕΤΟΣ Δ.

Οι “ΜΑΚΕΔ, ΗΜΕΡΕΣ”, με τό τεύχος του Φεβρουαρίου μπαίνουν στον τέταρτο χρόνο της έκδόσεώς των. Συνεχίζοντας και έκτείνοντας την προσπάθεια τους στην καινούργια χρονιά θά δημοσιέψουν συνεργασία των καλύτερων νεοελλήνων ποιητών και πεζογράφων καθώς και μεταφράσεις ξένων συγγραφέων με σύντομα εισαγωγικά σημειώματα.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

A. N. ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τσιμισκή 77 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1. Β. Τατάκη—Στή χώρα των στοχασμών	Δρ. 10
2. Πέτρου Σπανδωνίδη—Εισαγωγή στην άρχ. Έλλ. Τραγωδία	» 40
3. Ρίτας Μπούμη—Οί σφυγμοί της σιγής μου (ποιήματα).	» 30
4. Τατιάνας Σταύρου—Οί πρώτες ρίζες	» 55
5. Έλλης Λαμπρίδου—Ευπαλίνοσ του Πάω Βαλερέυ	» 30
6. Κ. Π. Καβάφη—Ποιήματα	»105
7. Π. Δέλτα—Μάγκας (παιδικές σελίδες)	» 65
8. Φ. Κορονέλλου—Προπλάσματα (ποίημα)	» 20
9. Γιάννη Ρίτσου—Πυραμίδες	» 35
10. Α. Σταθοπούλου—Βαφοπούλου—Έργα	» 50

Άποστέλλονται έπ' άντικαταβολή εις τας έπαρχίας

ΜΑΚΕΔΟΝΟΠΟΥΛΟ

Μηνιαία έκδοση Διαπλασιακού συλλόγου
“ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ”, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
Ν. Π. Πάνου, Μητροπολίτου Ίωσήφ 10

Υπεύθυνος: Β. Καλεύρας Ζάννα 9

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Έτησία δρ. 30	Έτησία FR. FR. 10
Εξόμηνος 15	Έξόμηνος 5

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡ. 4

ΕΝΤΟΣ ΟΛΙΓΟΥ

Γ. ΜΥΛΩΝΟΓΙΑΝΝΗ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ Γ. ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΟΛΥΤΕΛΗΣ

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ
ΑΘΗΝΑΪΚΗ & ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΓΟΡΑ

ΠΑΝΤΟΤΕ ΦΘΗΝΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ